

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10.-én és 25.-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudinai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmid Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI. Gróf Zichy Jenő-utca 3., egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. ker. Ménesi-út 45.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33.881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20.899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. — *Hivatalos rész:* Hirdetmény az állami intézeteknél és telepeknél kiadható faiskolai készletekről. — *Nem hivatalos rész:* Az országos gyümölcsvásár és szőlőkiállítás és vásár Budapesten. — Konyhakerti vetési, ültetési és termesztési naptár. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánlközesek.*

HIVATALOS RÉSZ.

A földművelésügyi m. kir. ministeriumnak f. évi 90835. sz. hirdetése

az állami intézeteknél eladó csemeték, oltványok, oltóvesszők, szőlővesszők és füzdugványok készleteiről. Az 1908. év őszén, valamint az 1909. év tavaszán az áll. intézeteknél és telepeknél a következő vad-csemeték, gazdasági- és díszfák, cserjék, gyümölcsoltványok, oltóvesszők, szőlővesszők és füzdugványok adatnak el:

A) Gyümölcs-vad-csemeték:

Sorszám	Az intézet vagy telep neve	Vad-alma	Doucín	Paradicsomi alma	Orbai alma	Vad-körte	Birs	Besztercei-szilva	Myrabolan-szilva	St-Julien-szilva	Tengeri- vagy vad-kajszi-barack	Vad-cseresznye	Vad-meggy	Sajmeggy	Keserü-mandula	Dió-csemete	Vad-ósziba rack
		d a r a b															
1	Budapesti m. kir. kert. tanint.	1.220	6.900	3.800	—	2.370	4.500	—	1.530	—	26.600	—	480	6.000	—	—	—
2	Oroszházi m. k. kertgazd. tansz.	2.354	—	—	—	3.666	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Algyógyi m. kir. földmives-isk.	—	200	200	—	—	400	—	—	—	—	—	—	—	550	—	—
4	Békéscsabai m. k. " " "	220	140	—	—	1.770	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Csákovári " " " " "	1.020	—	—	—	6.000	1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Hódm.-vásárh. m. k. földm. isk.	4.700	200	—	—	5.100	800	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jászberényi " " " " "	2.200	150	—	100	1.500	600	—	—	—	3.000	—	—	1.000	500	—	—
8	Karcagi " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Komáromi " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Pápai " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300
11	Rimaszombati " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500
12	Somogyzentimrei m. kir. földmives-iskola	3.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	2.000	—	—	—	1.800	—	—
13	Szerbnagy-szentmiklósi m. kir. földmives-iskola	120	—	—	—	2.000	—	—	326	—	—	—	—	—	782	290	—
14	Bajai m. kir. kertészegéd-isk. Nagybocksói m. k. kertm.-isk.	43.300	3.000	500	500	10.000	500	3000	7.500	700	—	—	—	—	—	—	—
15	Tordai " " " " "	50.000	2.000	—	—	—	—	—	30.000	8000	—	—	—	—	—	—	—
16	Gödöllői " " " " " áll. faiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—
17	Kisbéri " " " " "	59.000	—	—	—	48.000	3.600	—	—	—	6.000	—	—	—	—	—	—
18	Lugosi " " " " "	—	300	—	—	30.000	800	—	—	—	9.800	3.200	—	1.400	—	—	—
19	Mezőhegyesi " " " " "	—	—	—	—	5.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Szolyvai m. kir. áll. faiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	1.600	—	700	—	—	6.800	198	—
21	Trencsényi " " " " "	12.250	6.200	3.000	2.400	6.000	10.800	—	—	—	—	—	—	—	3.000	—	—
22	Ungvári " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Tarcali " " " " "	—	8.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Budapesti m. kir. erdőhivatal	12.250	6.200	3.000	2.400	6.000	10.800	—	1.600	145	—	—	—	—	—	875	—
25	Besztercebányai m. k. " "	4.550	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	3.000	—	—
26	Csikszerepai " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Kolozsvári " " " " "	860	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.250	—
28	Liptószentmiklósi " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Nagykárolyi " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Sátoraljaújhegyi " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Szegedi " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.400	—	—	—	—	10.000	—
32	Balassagyarmati " " " " "	8.100	—	—	—	3.000	—	800	—	—	2.500	450	—	—	—	—	—
33	Keszthelyi m. kir. gazd. akad.	—	—	—	—	3.000	2.000	—	—	—	—	—	—	450	560	—	—
34	Kisszebeni áll. faiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.445	—	—	—	—	—	—
35	Veszprémi m. kir. erdőhivatal	80	—	—	—	1.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Magyar-Óvári gazd. akad.	8.000	—	—	—	8.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Kolozsvári gazd. akad.	6.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Királyhalomi erdőőri szakisk.	500	—	—	—	500	—	—	1.000	500	—	—	—	—	—	—	—
39	Kecskeméti földmiv. iskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Kecskeméti gyüm. véd. kisérli. állomás	30.000	3.000	—	—	135.000	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—
41	Nagybányai gyüm. véd. kisérli. állomás	4400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Marosvásárhelyi m. kir. erdőhiv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		260.124	36.390	10.500	5.400	285.806	67.160	11000	13.556	7.445	55.805	4.850	480	9.850	17.482	15.418	—

B) Gazdasági és díszfák.

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	Tülevelű díszfák (Coniferák)							L o m b o s d í s z f á k																			
		Abies excelsa	Juniperus virg.	Pinus austriaca	Pinus strobus	Thuja occidentalis	Thuja orientalis	Egyéb fenyő-fajták	Acer campestre	Acer dasycarpum	Acer Negundo	Acer platanoides	Acer pseudo-platanus	Aesculus hypocastanum	Alnus glutinosa	Betula alba	Celtis occidentalis	Fraxinus americana	Fraxinus excelsior	Gleditsia triacanthos								
		d a r a b																										
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Magyaróvári magy. kir. gazd. akadémia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Kolozsvári m. kir. gazd. akadémia	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2000*	
4	Gödöllői áll. faiskola	684	29	297	209	149	50	4978	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	270	
5	Lugosi áll. faiskola	1200	—	—	—	40	68	1230	587	500	1523	565	450	160	300	150	715	2430	1681	—	—	—	—	—	—	—	12 00*	
6	Adai m. kir. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	465	
7	Jászberényi m. kir. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8000*	
8	Hódmezővásárhelyi m. kir. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Pápai m. kir. földmivesiskola	100	50	60	30	60	10	145	—	400	500	400	400	80	150	160	60	250	35	—	—	—	—	—	—	—	2910*	
10	Somogyzentimrei m. kir. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	Bajai m. kir. kertészegédsiskola	—	—	—	40	—	—	110	—	—	350	—	—	13000	—	—	—	1500	—	—	—	—	—	—	—	—	35000*	
12	Tordai m. kir. kertmunkásiskola	—	—	—	—	200	—	—	—	—	1100	30	—	1200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Lőcsei m. kir. kertmunkásiskola	—	40	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	Orosházai kertgazd. tanszék	14	—	38	—	—	13	—	—	—	—	—	—	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	
15	Békéscsabai földm. iskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	
	Összesen	2398	119	395	279	449	141	6463	587	1175	3468	1018	3002	18462	450	1154	775	5146	4180	60862								

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	L o m b o s d í s z f á k																	
		Juglans nigra americana	Koelreutheria panniculata	Populus balsamea	Populus canadensis	Populus pyramidalis	Prunus Padus és Pissardi	Quercus nemés fajtákban	Robinia pseudo-acacia	Robinia nemesített fajtákban	Rhus typhina	Salix babilonica pendula	Sorbus aucuparia	Sophora japonica	Tília-fajták	Ulmus campestris	Ulmus montana	Morus alba	Egyéb díszfák
		d a r a b																	
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280
3	Kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia	20	—	—	—	70	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2910*
4	Gödöllői m. kir. áll. faisk.	475	—	380	—	—	739	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	202
5	Lugosi m. kir. áll. faisk.	177	—	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8000
6	Adai m. kir. földmivesisk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Békéscsabai m. kir. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	106	131	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
8	Hódmezővásárhelyi m. kir. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400
9	Jászberényi m. kir. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	—	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Pápai m. kir. földm. isk.	—	40	100	—	—	25	—	—	—	100	100	100	25	200	50	—	—	1500*
11	Somogyzentimrei m. k. földmivesiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4080*
12	Bajai m. k. kertész. isk.	—	600	—	—	—	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450
13	Tordai m. kir. kertm. isk.	—	—	—	—	—	100	—	500	1200	—	—	—	—	—	—	—	—	113
14	Orosházai kertgazd. tansz.	—	290	—	7	30	—	—	—	14	8	78	11	—	—	—	—	—	109
	Csákovári földm. iskola	—	—	—	—	—	—	5000*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kecskeméti m. kir. vin-celler-iskola	—	—	—	—	—	—	5000*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500*
	Karézagi földmiv. iskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200
	Összesen	672	930	569	7	70	390	764	43286	5273	8	193	440	1504	1560	1477	72	9887	17944

A *-gal jelöltek csak 1—2-éves eseteték.

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	d a r a b															
		Alma	Körte	Birs	Lasponya	Szilva	Kajszi-barack	Őszibarack	Cseresznye	Meggy	Mandula	Dió	Egres	Ribizke	Nemes gesztenye	Málna	Mogyoró
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet	2115	1158	171	52	2645	639	435	241	685	—	1495	—	—	—	—	60
2	Magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia	—	350	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—
3	Kassai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—
4	Kolozsvári	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	161	—	—	—	—	—
5	Oroszlai	1193	1258	—	—	1073	770	205	436	313	—	170	—	—	—	—	—
6	Bajai	633	1262	—	—	971	500	52	292	106	—	—	—	—	—	—	—
7	Lőcsei	—	—	—	—	1911	—	—	—	276	—	—	—	—	—	—	—
8	Nagybooskói	3373	2480	700	—	835	—	—	2157	—	—	395	—	—	—	—	—
9	Tordai	5648	4247	—	—	2903	1180	—	184	100	—	—	—	—	—	—	—
10	Adai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Algyógyi	2598	688	—	—	991	205	382	308	—	—	753	—	—	—	—	205
12	Békéscsabai	154	131	—	—	670	103	—	68	62	—	—	—	—	—	—	100
13	Csákovári	—	2022	—	—	614	103	1450	1046	—	—	189	—	—	—	—	—
14	Osikszeredei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművelésiskola	8	24	—	—	508	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—	—
16	Jászberényi	621	—	—	—	257	642	—	210	265	—	283	—	—	—	—	—
17	Karagi	622	287	—	—	70	64	131	64	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Keeskenéti	4937	2519	—	—	236	4546	898	1168	706	—	146	—	—	—	—	—
19	Komáromi	57	652	—	—	—	32	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—
20	Nagyszentmiklósi	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	88	—	—	—	—	—
21	Pápai	228	233	17	—	36	—	—	107	62	—	—	—	—	—	—	—
22	Rimasszombati	2632	2585	—	—	992	77	—	635	438	—	—	—	—	—	—	—
23	Szentimrei	968	733	—	—	1606	—	452	419	354	—	112	—	—	—	—	—
24	Gödöllői m. kir. állami fásiskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9704	—	—	—	—	—
25	Kisbéri	234	39	—	—	359	1779	174	—	650	—	—	—	—	—	—	—
26	Kisszebeni	2148	1938	—	—	1006	1175	—	979	56	—	809	—	—	—	—	—
27	Privigyeyi	1965	—	—	—	215	—	—	—	665	—	—	—	—	—	—	—
28	Breznóbányai földművelésiskola	124	79	—	—	69	230	236	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Keszthelyi gazdasági akadémia	255	—	227	—	550	191	—	361	532	—	—	—	—	—	—	—
	Átvitel	30513	22675	1098	52	17517	12103	4415	8675	5870	118	14912	233	2180	3520	2630	565

Gyümölcsfa-oltványok és cserjék (Polytás)

Polytásam	Az intézet vagy telep neve	D a r a b															
		Alma	Köte	Birs	Lasponya	Szilva	Kajszibarak	Oszibarack	Cseresnye	Meggy	Mandula	Dió	Egres	Ribizke	Nemes gesztenye	Málna	Mogyoró
31*	Áthozat ...	30513	22675	1098	52	17517	12103	4415	8675	5870	118	14912	233	2180	3520	2630	565
32	Lugosi m. kir. állami faiskola	11904	5284	—	—	1554	8387	1769	11615	37	—	427	—	2170	—	—	—
33	Mezőhegyesi " " "	16773	5209	—	—	1937	2794	4811	—	—	141	2255	—	—	—	—	—
34	Szolyvai " " "	20109	9970	—	—	2049	339	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Tarcali " " "	9123	3621	—	366	4395	4668	1495	2380	2539	148	2577	2400	3000	43	—	—
36	Trencsényi " " "	6915	2892	—	—	4268	—	—	3405	982	—	—	—	—	—	—	—
37	Ungvári " " "	10058	4125	—	—	6774	801	409	945	192	—	170	10	200	—	1450	3000
38	Zilahi " " "	6993	1008	—	—	9357	—	—	594	250	—	610	—	—	—	—	—
39	Sepsiszentgyörgyi m. kir. állami faiskola	—	—	—	—	—	—	—	594	250	—	610	—	—	—	—	—
40	Ménési m. kir. vincellériskola	—	—	—	—	—	—	355	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Nagyenyedi " " "	—	—	—	—	80	43	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Budapesti m. kir. erdőhivatal	12893	7937	—	—	9031	4375	1993	3253	2339	—	—	—	10253	—	—	1417
43	Besztercebányai m. kir. erdőhivatal	12196	1436	—	—	5677	295	—	282	327	—	964	—	—	—	—	—
44	Beregszászi " " "	3212	1410	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Balassagyarmati " " "	428	920	—	—	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Brassói " " "	1752	1659	—	—	91	—	—	—	—	—	82	—	—	—	—	—
47	Csikszereclai " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Liptószentmiklósi " " "	3659	771	—	—	765	—	—	—	325	—	—	—	6380	—	—	—
49	Marosvásárhelyi " " "	884	2336	—	—	2766	—	—	3390	—	—	1775	—	—	—	—	2777
50	Sátoraljaújhegyi " " "	—	—	—	—	1940	1118	467	—	186	—	—	—	—	—	—	—
51	Sepsiszentgyörgyi, " " "	1666	978	—	—	4126	—	—	40	80	—	—	—	—	—	—	—
52	Szegedi " " "	3243	2215	—	—	1605	1691	212	626	608	—	541	—	—	—	—	—
53	Székelyudvarhelyi, " " "	—	2296	—	—	2186	—	—	70	—	—	572	—	—	—	—	293
54	Nagykárolyi " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	Nagyenyedi " " "	3216	812	—	—	1084	504	—	186	585	—	—	—	—	—	—	—
56	Veszprémi " " "	358	1195	—	—	2870	—	—	1034	635	—	—	—	—	—	—	—
57	Zalaegerszegi " " "	3140	1269	—	—	1094	—	—	—	634	—	289	—	—	—	—	—
58	Királyhalmi m. kir. erdőéri iskola	52	—	—	—	13	99	33	—	9	—	—	—	—	—	—	—
59	Görgényszentimrei m. kir. erdőéri szakisk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	Fiumei állami esemetekert	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	Kecskeméti m. kir. vincellériskola	1186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	Nagybányai gyüm. védelmi kísérl. áll.	4211	2321	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	Tyeji gyüm. kísérl. telep	1882	472	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen		166376	80289	1098	418	81301	37187	12009	37089	16128	407	25784	2643	24188	3563	4080	8052

D) Gyümölcsfa-oltóvesszők.

Folyósz.	Az intézet vagy telep neve	Alma	Körte	Birs	Szilva	Kajszin-barack	Cse-resnye	Meggy
		D a r a b						
1	Orosházai m. kir. kertgazdasági tanszék ...	1095	245	—	60	50	—	—
2	Csákovári m. kir. földművesiskola ...	—	4250	—	855	200	2000	—
3	Csikszeredai " " " ...	1250	400	—	—	—	—	200
4	Bajai kertészsegéd-iskola ...	1450	850	—	250	1700	500	400
5	Pápai m. kir. földművesiskola ...	175	245	—	—	—	—	—
6	Nagybooskói m. kir. kertmunkásiskola ...	2450	700	—	500	—	400	—
7	Lugosi " " állami faiskola ...	1600	900	—	700	900	1200	200
8	Kisszebeni " " " " ...	1000	500	—	800	200	50	1400
9	Trencsényi " " " " ...	750	—	—	1150	—	200	—
10	Keszthelyi gazdas. akad. ...	2540	800	—	2980	500	1300	410
11	Kolozsvári m. kir. állami faiskola ...	3300	2150	—	975	—	450	350
	Összesen ...	14860	11040	—	7120	3550	5900	2960

E) Kiadható szőlővessző-készlet.

Megjegyezzük, miszerint itt csak a gazdasági szakiskolák és állami faiskolák készletei foglaltatnak; a vincellériskolák és állami szőlőtelepek nagy szőlővessző- és oltványkészletéről az illető borászati felügyelők adnak felvilágosítást.

a) Amerikai alany- és direkttermő szőlővesszők.

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	Alanyfajták									
		Riparia Solonis		Gamay Coudere		Riparia Rupestris		Arramon Rupestris		Riparia portalis	
		sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez
1	Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet ...	—	1700	—	1300	—	2500	—	9300	—	—
2	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművesisk. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	450	—
3	Pápai " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1000	—
4	Somogyzentimrei " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	5000	500
5	Tordai m. kir. kertmunkásiskola ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4000
6	Orosházai m. kir. kertgazdasági tanszék ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2500	400
7	Lugosi állami faiskola ...	—	—	—	—	—	—	—	—	50000	—
8	Ungvári " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1800	—
9	Zilahai " " " " ...	—	—	—	—	—	—	—	—	80000	1000
10	Karczagi földművesiskola ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Békéscsabai földművesiskola ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2000	130
12	Bajai kertészsegéd-isk. ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1000	—
13	Gödöllői áll. faiskola ...	—	—	—	—	—	—	800	—	7000	—
	Összesen ...	—	1700	—	1300	—	2500	800	9300	150750	6030

Amerikai alany- és direkttermő szőlővesszők. (Folytatás.)

Folyószám	Az intézet vagy telep neve	Alanyfajták				Direkttermő fajták			
		Rupestris monticola		Vitis Solonis		York Madeira		Othello	
		sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez	sima	gyökerez
1	Csákovári m. kir. földművesiskola ...	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Hódmezővásárhelyi m. kir. földművesiskola ...	—	300	—	400	—	—	—	—
3	Pápai " " " " ...	—	500	—	80	—	—	—	—
4	Somogyzentimrei " " " " ...	1500	200	2500	150	300	—	300	20
5	Orosházai " " " " ...	400	140	150	—	—	—	—	—
6	Tordai " " " " ...	30	—	30	—	—	—	—	—
7	Lugosi " " " " ...	15000	5000	—	—	—	—	—	—
8	Ungvári " " " " ...	500	189	2000	858	—	—	—	—
9	Zilahai " " " " ...	25000	—	—	—	—	—	—	—
10	Bajai kertészsegéd-iskola ...	2000	—	4000	—	—	—	—	—
11	Békéscsabai földműves-iskola ...	100	75	100	120	—	—	—	—
	Összesen ...	44530	6404	8780	1608	300	—	300	20

b) *Európai szőlővesszők.*

1. *Pápai m. kir. földművesiskolánál:* Olaszrizling 5000 sima; Nagyburgundi 5000 sima.

2. *Somogyzentimrei m. kir. földművesiskolánál:* Auvernas gris 100 sima; Ezerjő fehér 3000 sima és 800 gyökeres; Kék kadarka 300 sima és 100 gyökeres; Nagyburgundi 250 gyökeres; Olaszrizling 1000 sima és 780 gyökeres; Szlankamenka 500 sima és 100 gyökeres; Mézesfehér 400 sima és 50 gyökeres; Veltelini piros 200 sima.

3. *Hódmezővásárhelyi m. kir. földművesiskolánál:* Chasselas blanc croquant 1200 sima; Chasselas rouge 1000 sima; Passatutti 800 sima; Török mazsola 1000 sima.

4. *Szerbnagyszentmiklósi m. kir. földművelésiskolánál:* Kövidinka 500 sima.

5. *Bajai m. kir. kertészsegéd-iskolánál:* Alicante Bouchet 3000 sima; Erdei fehér 4000 sima; Kadarka 8000 sima; Kövidinka 10,000 sima; Mustosfehér 4000 sima; Nagyburgundi 3000 sima; Oportó 8000 sima; Szerémi zöld 7000 sima; Szlankamenka 15,000 sima; Olaszrizling 10,000 sima; Chasselas blanc croquant 4500 sima; Chasselas rouge royal 1600 sima; Ferdinand Lesseps 1000 sima; Muscat Hamburg 1000 sima; Muscat Madère Vandel 1000 sima; Passatutti 6500 sima; Rosa mina di Vacca 1000 sima; Genuai zamatos 1000 sima.

6. *Tordai m. kir. kertmunkásiskolánál:* Chasselas Tokaj Angevine 100 gyökeres; Chasselas Napoleon 100 gyökeres; Chasselas rouge 100 gyökeres; Chasselas croquant 100 gyökeres; Madeline royale 100 gyökeres; Précoce de Malingre 50 gyökeres; Muscat Ottonel 100 gyökeres; Passatutti 100 gyökeres. Borfajták: Járdovány 100 gyökeres; Olaszrizling 200 gyökeres. Összesen: 300 drb gyökeres.

7. *Zilahi állami faiskolánál:* Mézesfehér 200 gyökeres; Muscat Candia 150 gyökeres; Erdei 300 gyökeres; Furmint 400 gyökeres; Járdovány 250 gyökeres; Muscat Ottonel 120 gyökeres; Olaszrizling 2000 gyökeres; Piros kecskececsű 30 gyökeres; Chasselas blanc 40 gyökeres; Tramini 300 gyökeres; Vegyes csemegefajták 150 gyökeres.

8. *Békéscsabai m. kir. földművesiskolánál:* Kövidinka 600 sima és 29 gyökeres; Erdei 600 sima és 47 gyökeres.

9. *Orosházi m. kir. kertgazdasági tanszéknél:* Atlas 15 sima; Blanc d'Ambre 20 sima; Bouche-reau 30 sima; Chasselas blanc 1000 sima; Chasselas blanc croquant 20 sima és 16 gyökeres; Chasselas d'Angers 20 sima; Chasselas de Bar-sur-Aube 800 sima; Chasselas de Fontainebleau blanc 460 sima és 410 gyökeres; Chasselas de Fontainebleau rouge 20 sima; Chasselas

de Fontainebleau rose 1200 sima; Chasselas de Fontainebleau d'oré 300 sima és 126 gyökeres; Chasselas Diamant 20 sima; Chasselas d'oré 20 sima; Chasselas Duc de Malakoff 20 sima és 10 gyökeres; Chasselas gros Coulard 140 sima; Chasselas de la soie 20 sima; Chasselas Mathias 20 sima; Chasselas musqué Aufidus 30 sima; Chasselas musqué blanc 30 sima; Chasselas musqué de Nantes 40 sima; Chasselas musqué vrai 20 sima; Chasselas hatif 20 sima; Chasselas Negropont 150 sima és 27 gyökeres; Chasselas Ronsard 20 sima; Chasselas Ronsard 1500 sima; Corneille 10 sima; Muscat noire de Jura 50 sima és 8 gyökeres; Chasselas rouge royal 60 sima; Chasselas St. Fiacre 40 sima; Chasselas Tokaj Angevine 60 sima; Chasselas Vibert 60 sima; Cornichon à grappes colossales 10 sima és 12 gyökeres; Dodrelábi 150 sima; Damascusi sárga 300 sima és 106 gyökeres; Ezeréves Magyarország emléke 60 sima; Kecskencecsű piros 50 sima; Duke of Buccleuch 30 sima és 7 gyökeres; Genuai zamatos 20 sima; Halhólyag 20 sima és 33 gyökeres; Kecskencecsű fehér 209 sima és 40 gyökeres; Kecskencecsű sárga 700 sima és 150 gyökeres; Kossuth Lajos 10 sima; La Quintinie 10 sima és 10 gyökeres; L'enfant trouvé 50 sima és 41 gyökeres; Madeline angevine 260 sima és 30 gyökeres; Madeline royale 60 sima és 45 gyökeres; Magnifique de Nikita 10 sima; Malaga rose 36 sima; Mocca di Lonne 60 sima és 40 gyökeres; Muscat d'Alexandrie blanc 100 sima és 13 gyökeres; Muscat Caminada 12 sima és 10 gyökeres; Muscat croquant 500 sima és 30 gyökeres; Muscat Eugenien 10 sima és 11 gyökeres; Ferdinand Lesseps 100 sima; Muscat Frontignan Grizzly 100 sima; Muscat Frontignan rouge 50 sima; Muscat blanc Hamburg 1000 sima és 150 gyökeres; Muscat Madère Vandel 10 sima; Muscat Lunel 400 sima és 85 gyökeres; Muscat noir de Jura 50 sima és 8 gyökeres; Muscat rouge de Madère 40 sima és 25 gyökeres; Muscat Ottonel 100 sima és 42 gyökeres; Muscat St. Alban 100 sima és 32 gyökeres; Perzsiai magvatlan 20 sima és 4 gyökeres; Précoce de Malingre 600 sima és 93 gyökeres; Rosa mina di Vacca 15 sima és 8 gyökeres; Royal Vineyard 10 sima és 9 gyökeres; Szemendriai fehér 80 sima; Sicilien 12 sima; Tüskés-púpú zamatos 20 sima.

Borfajták: Arramont kék 50 sima; Boudalès kék 120 sima; Clairette rose 100 sima; Vörösdinka 150 sima; Kövidinka 50 sima; Oporto 2000 sima és 30 gyökeres; Szlankamenka 200 sima; Veltelini piros 40 sima; Tramini 30 sima.

F) Nemes füzüdvány-készlet.

Polyószám	Az intézet vagy telep neve	Salix laurifolia	Salix uraltensis	Salix caspica	Salix japonica	Salix vitellina aurea	Salix Lambertiana	Salix vitellina cannabina	Salix vitellina Schultze	Salix vitellina purpurea	Salix americana cana	Salix vitellina aurea nova	Salix Kersky	Salix vitellina Batavia	Salix rosma-rinifolia	Salix regalis
1	Gödöllői áll. faiskola		2000	5000	2000	40000	3000			50000	20000					
2	Kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia						2000				10000				2500	1250
3	Pápai m. kir. földmivesiskola	1250		3000												
4	Somogyzentimrei m. kir. földmivesisk.		2000	5000	500	15000		5000	150000	50000	10000		15000			
5	Bajai m. kir. kertészegéd-iskola										25000					
6	Lőcsei " kertmunkás "															
7	Nagybocskói " "															
8	Kishéri állami faiskola					15000										
9	" " "	15000	19000		15000	18000	20000				300	30000		39000		
10	Ungvári " " "										400					
11	Zilahai " " "															
12	Csákovári földmivesiskola					3000					30000					
13	Tarcali állami faiskola										52000	13000				
14	Tordai kertmunkás-iskola					200										
15	Csikszercsői földmivesisk.					500										
16	Kisszebeni áll. faiskola					1000					1000					
17	Privigyeyi áll. faiskola					1500		2000								
	Összesen	16250	41000	16000	27500	94200	52000	7500	150000	131500	148700	43000	15000	39000	25000	1250

Á r a k :

Az állami faiskolákban általánosságban termelni szokott, gazdasági célokra szolgáló oltványok, gyökeres dugványok és vadgyümölcsfajmagcsemetek árai ezúttal további intézkedésig következőleg állapítatnak meg:

A) Gyümölcsfáknál:

1. I. osztályba sorozott alma-, körte-, szilva-, ringló-, cseresznye-, meggy-, dió-, szeder- és berkenye-oltványok és kiültetésre alkalmas gyökérnemes facsemetek ára darabonként ... 60 fill.
2. Ugyanezen gyümölcsfajtákból a II. osztályú oltványok darabonként ... 30 fill.
3. Az I. osztályú kajszibarack- és őszibarack-oltványok darabonként ... 40 fill.
4. II. osztályú kajszibarack- és őszibarack-oltványok darabonként ... 20 fill.
5. 1—2 évig iskolázott, gyökereztetett mogyoró-bujtások és sarjak drb.-ként ... 30 fill.
6. 1—2 évig iskolázott gyökeres köszméte- és ribizke-dugványok drb.-ként ... 10 fill.
7. Oltóvesszők és szemzőhajtások darabonként ... 4 fill.

B) Gyümölcsfának és egyéb fának magcsemeténél:

8. 1-éves vadalma-csemete 1000 darabonként ... 10 kor.
9. 2—3-éves vadalma iskolázott magcsemetek 1000 darabonként ... 15 kor.
10. 1-éves vadkörte-csemete 1000 darabonként ... 12 kor.
11. 2—3-éves vadkörte iskolázott magcsemete 1000 darabonként ... 18 kor.
12. 1-éves Myrobalána, besztercei, vagy duránci szilva-magcsemete 1000 darabonként ... 12 kor.
13. 1-éves St.-Julien szilva-magcsemete 1000 darabonként ... 20 kor.
14. 1-éves vadeseresnye-magcsemete 1000 darabonként ... 16 kor.
15. 1-éves vadmeggy-magcsemete 1000 darabonként ... 16 kor.
16. 1-éves sajmeggy-magcsemete 1000 darabonként ... 18 kor.
17. 1-éves vadkajszibarack-magcsemete 1000 darabonként ... 12 kor.
18. 1-éves keserümandula-magcsemete 1000 darabonként ... 15 kor.
19. 1-éves nemes dió- és nemes gesztenye-magcsemete 1000 darabonként ... 16 kor.
20. 2-éves nemes dió- és nemes gesztenye iskolázott magcsemete 1000 drbként ... 20 kor.
21. 2-éves doucin, szentiváni, paradicsomi alma, orbai alma és birs ezre ... 40 kor.

C) Törpe- és alakfáknál:

22. Törpefák 1-évesek darabja	20 fill.
2-3-éveseké	60 fill.
23. Alakított fák darabja 2-3-éves alakítás után bármily alakban	1 kor. 20 fill.

D) Gazdasági- és díszfáknál:

24. Eper- és akác-csemete 1-éves ezre 5 korona, 2-éves ezre	10 kor.
25. Gleditschia, Maclura-, fagyalcsemete ezre	12 kor.
26. Minden egyéb gazdasági fa vagy díszfa-csemete (vagy gyökeres dugvány) 1-2-éves korig ezrenként	30 kor.
27. Gazdasági- és díszfák, I. osztályúak (nem oltottak) darabonként	30 fill.
28. Ugyanezek II. oszt. darabonként	20 fill.
29. Túlevelű fák darabja 50-100 cm magasságig	80 fill.
30. Minden oltott lomblevelű, vagy túlevelű díszfa darabonként	80 fill.
31. Díszcserjék darabonként	20 fill.
32. Oltott rózsza, ribizke és köszméte darabonként	60 fill.
33. Dugványok gyümölcs- és egyéb fákról, valamint cserjékről 100 drbonként	3 kor.
34. Füzdugványok ezre	3 kor.

E) Szőlővesszőknél és szőlőoltványoknál:

35. Riparia, Solonis, Rupestris monticola I. oszt. sima vessző ezre	12 kor.
36. Ugyanezekből II. oszt. sima vessző ezre	6 kor.
37. Ugyanezekből az I. oszt. gyökeres vesszők ezre	24 kor.
38. Ugyanezekből a II. oszt. gyökeres vesszők ezre	12 kor.
39. Minden egyéb amerikai fajtánál a sima vessző ezre 12 korona, a gyökeres vessző ezre	24 kor.
40. Amerikai szőlőoltványok ezre	200 kor.
41. Európai csemegeszőlő-fajták sima vesszeje ezre	10 kor.
42. Ugyanezek gyökeres vesszeje ezre	20 kor.
43. Európai borszőlő-fajták sima vessző ezre	6 kor.
44. Ugyanezek gyökeres vesszeje ezre	12 kor.

A faiskola-kezelők felhatalmaztatnak, hogy az augusztusban bejelentett készletüknek az illető év őszére ki nem útalványozott, illetve a következő év tavaszára le nem kötött részét, a fentebb megállapított teljes árak mellett az őszi ültetés ideje alatt külön felhatalmazás nélkül is eladhassák és azokat kellő biztosíték mellett a következő év tavaszára előjegyezthessék. Ilyen előjegyzéseket azonban a kezelők csak december 15.-ig fogadhatnak el, mely napon az előjegyzések lezárandók és ezen idő letelte után oltványok kiadása már csak külön ministeri biztosi útalvány vagy külön felhatalmazás alapján történhetik.

Egy-egy megrendelő részéről 1000 darab oltványon felül terjedő megrendelés csak előzetesen kikért felsőbb jóváhagyás esetén fogadható el.

Iskolázásra alkalmas vadgyümölcsfa-magcsemetéket a faiskola-kezelők csakis útalványrendelet vagy külön meghatalmazás alapján értékesíthetnek, saját hatáskörükben tehát ilyeneket kiadni nem szabad.

Gyümölcsfa-oltványoknak, vadgyümölcsfa-csemetéknek, továbbá szemzőhajtásoknak és oltóvesszőknek kedvezményes áron való kiosztása rendszerint kellően felszerelt és szabályszerű bélyeggel ellátott kérvényekre, a megye, u. p. és vasútállomás feltüntetésével történik, mely kérvények a m. kir. földművelésügyi ministeriumhoz címezve vagy közvetlenül nyújtandók be, vagy pedig a faiskolákat kezelő állami intézetek és az illetékes állami erdőhivatalok útján terjeszthetők fel.

A gyümölcsfa-oltványok, magcsemeték, szemzőhajtások és oltóvesszők tényleges csomagolási és szállítási költségeit, bármilyen feltételek mellett is adatnak ki azok, mindenkor az illető kérelmező birtokos tartozik viselni.

Lelkészek, tanítók, jegyzők, állami tisztviselők és földműves-gazdák külön a ministerhez intézendő és 1-koronás bélyeggel ellátott szabályszerűen kiállított kérvényükre fél-, sőt esetleg még kedvezményesebb árban is kaphatják a fákat és csemetéket. Ha ugyanazon községben lakó földművesek csoportosulva-, közös kérvényben kérnek oltványokat, úgy az előjáróság által kiállított kérvényhez melléklendő az egyes kérelmezők neveit, házszámát s az általuk kért oltványoknak gyümölcsnem- és darabszámát feltüntető és a járási főszolgabíró által láttamozott részletes kimutatás is. Gyümölcsoltványok teljesen ingyen azonban egyáltalán nem adatnak ki az állami faiskolákból. Fajta szerint megnevezett gyümölcsoltványok pedig kedvezményes árban szintén nem adatnak ki az állami faiskolákból. Az ezek iránti teljes árban való megrendelések — az árjegyzék alapján — december 15-ig közvetlenül azon állami faiskolákhoz intézendők, amelyekben azok szaporíttatnak.

A kimutatásban kitüntetett (nem oltott) magcsemeték és vadcsemeték — amíg a készlet tart — kivételesen díj nélkül is adatnak, de csakis olyan községi faiskolák számára amelyek megfelelő talajjal és fekvéssel, továbbá kellő kerítéssel, kúttal és felszereléssel vannak ellátva; végül amelyek kezelője a kellő szakismerettel bír és ahol a faiskola megmunkáltatása akadályba nem ütközik.

Ezen feltételek létezése a tanfelügyelő, a fatenyésztési vándortanító, vagy a járási faiskola-felügyelő, vagy a törvényhatóság hivatalos bizonyítványával igazolandó.

A községi faiskolák számára igényelt ingyenes adományokért a kellően felszerelt folyamodványok 1-koronás bélyeggel ellátva a földművelésügyi m. kir. ministerhez 1909. évi januárius 1-ig benyújtandók; később érkezett folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

A folyamodványokban az elősoroltakon kívül még megjelölendő:

- a) a folyamodó község neve,
- b) az utolsó vasúti vagy hajóállomás és az utolsó posta és a vármegye,
- c) a kivánt magcsemeték neme és azok mennyisége,
- d) a faiskola nagysága, beosztási tervezete és a jövő év tavaszán beültetni szándékolt terület.

Községi faiskolák, egyesületek, lelkészek és földművesek részére az egyes telepeken nemes oltóvessző van készletben, mely darabonként egy fillér szedési díj mellett küldetik meg az egyes megrendelőknek. Az ez iránti megkeresések 1909. évi februárius 15-ig egyszerű levélben az orsz. gyüm. ministeri biztoshoz intézendők.

Az ingyenesen adományozott csemeték szállítási és csomagolási költségét azok tartoznak viselni, akik az adományt kapják és ezen költségek utánvétellel szedetnek be. Oly kérelmezők, akiknél a kiváltásnál vonakodás vagy késedelem tapasztaltatik, — a jövőben minden kedvezménytől elesnek.

M. kir. földművelésügyi minister.

NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Az „Országos gyümölcs- és szőlő-kiállítás és vásár“ Budapesten.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesületnek szép sikeréről számolhatunk be e helyen, amely sikert a szó szoros értelmében *igen jelentékenynek* minősíthetünk. Értjük alatta a budapesti Városligetben lévő nagy iparcsarnokban a f. évi szeptember hónap 27.-én megnyílt és október hónap 4.-én bezárult országos gyümölcs- és szőlőkiállítást. Erről a kiállításról nyugodt lélekkel elmondhatjuk, hogy az „országos“ jelzőhöz mérten is nagy, impozáns és igen szép volt. Tanulságos is volt többféle vonatkozásban. Megállapíthatjuk, hogy ilyen nagyszabású és ilyen szép gyümölcskiállításunk még aligha volt és évek elteltével, amíg hozzá hasonlatos kiállításunk lesz. Ekkora sikerhez ugyanis többféle tényező együttes működése szükséges: jó gyümölcsész-tendő, buzgalom és ügyszeretet, sőt lelkesedés a rendezőség részéről és érdeklődés a természetők körében. A folyó évben mindez szerencsésen összetalálkozott. Olyan bőséges gyümölcs-termés van az országban, amilyen egyhamar nem volt; de akkora az áldás az ország határain túl is, hogy a fák nemcsak hajladoznak, hanem való-sággal roskadoznak a termés súlyától; csoda-e,

ha ily viszonyok közt alacsonyra süllyedvén a gyümölcsárak, sőt az eladás helyenként erősen megnehezedvén: a természetők seregétől jelentkeztek a kiállításra, remélvén azt, hogy ott a kiállítással kapcsolatban élénk vásár fog kifejlődni és az eladás nemcsak könnyebb lesz, de természetesebb áralakulás is fog keletkezni. Ez a remény vonzotta a kiállítók zömét a szép sikerű kiállításba és ez a remény vezérelte a kiállítás rendezőségét is, hogy munkát, fáradságot nem kimélve, mindent elkövessen a siker érdekében.

A sikerben fő része van a földművelésügyi ministeriumnak. D arányi Ignác minister nemcsak a kiállítás védőségét vállalta el, hanem annak messzemenő anyagi támogatását is biztosította, sőt dunaórsi és pusztaszentgyörgyi uradalmi kertészeteinek gyönyörű fejlettségű gyümölcseivel megjelenvén a kiállításon, egyike volt ott a legnagyobb kiállítóknak, akinek gyűjteményes kiállítása a legtanulságosabb látnivalók közé tartozott.

A kiállítás eszméjét az Országos Magyar Kertészeti Egyesület-ben rudinai Molnár István ministeri tanácsos vetette fel, aki mint a ministerium gyümölcsészeti és kertészeti ügyosztályának vezetője, jól látta az idén Európaszerte mutatkozó nagy gyümölcstermést, amiért is a hazai és külföldi vásárlók figyelmét már idejekorán igyekezett hazai gyümölcstermésünkre reáirányítani és a vevőket a természetőkkel érintkezésbe hozni. Erre egyik legalkalmasabb eszköznek látta egy nagyszabású gyümölcskiállításnak a rendezését, ahol majd minden érdeklődő személyesen meggyőződhetik gyümölcseink kiválóságáról és a természetőkkel közvetlen érintkezésbe léphet. Az ő hatalmas energiájának tudható be, hogy alig 3 hét alatt minden előkészület megtörtént, a természetők és a gyümölcskereskedők értesítve lettek, a közönség érdeklődése a lapok útján felköltetett, a rendezés szakavatott kezekre bízott, szóval mindaz megtörtént, ami a sikert biztosíthatja.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kebelében megalakult rendező-bizottság, Emich Gusztáv elnökkel az élén, ugyancsak serényen és állandóan működött; a főrendezőül felkért Magyar Kázmér királyi tanácsos, földművesiskolai tanfelügyelő pedig éjt napot eggyé tett, hogy a kiállítást oly keretbe és köntösbe öltöztethesse, amelyben az nemcsak a szakembereknek tanulságul szolgáljon, de egyúttal a nagyközönségre gyakorolt vonzó és gyönyörködtető erejével

és hatásával mindenkinek figyelmét felköltse és reáirányítsa a hazai gyümölcsstermesztés kiválóságára. E nemes igyekezetét teljes siker is koronázta, mert a kiállítás elrendezése és díszítése valóban oly mintaszerű volt, hogy mindenki tettségét a legnagyobb mértékben megnyerte, finom ízlésre valló szépségével. Csak az igazság követelményeinek teszünk eleget, amidőn felemlítjük, hogy az elrendezés óriási munkájában a szőlészeti csoportra felkért főrendező, Szilvássy Géza vincellériskolai igazgató is derekas részt vett; továbbá Angyal Dezső kir. tanácsos, kertészeti tanintézeti igazgató, aki nemcsak az állami intézetek gyűjteményeinek elrendezését vállalta önként magára, hanem az elrendezés egész nagy munkájában napokon át fáradhatatlanul munkálkodott, Raab Alajos főkertésszel és a tanintézet ifjúságával egyetemben. A szép beosztás és a díszítések ízléses, modern és mégis magyaros motívumokban bővelkedő megtervezése pedig Rerrich Béla műépítésznek, a m. kir. Kertészeti Tanintézet kertművészeti tanárának a tudását és ízlését dicsérte, aki kiabáló színek és lármás formák helyett szép világos, csaknem fehér alapszínű és világos lilaszínű diszkrét díszítéseket és feliratokat alkalmazott. A világos színű falak párkányain alkalmazott lilaszínű Aster-ek és lelógó zöld borostyánok képezte finom virágszergyűjteményhez pompásan illettek az ugyancsak világos színű szövettel bevont asztalok és bútorok halvány lilaszínű virágdíszei és a lugasoknak és függönyöknek magyaros rajzú és ugyancsak lilaszínű díszítményei.

A kiállítást szeptember hónap 27.-én nyitotta meg Darányi Ignác miniszter, mint a kiállítás védnöke. A megnyitó ünnepségen nagyszámú díszes közönség jelent meg a miniszter fogadására. Ott voltak: Plósz Sándor v. b. t. t., Ottlik Iván államtitkár, Lestyánszky Sándor nyug. államtitkár, Dobokay Lajos, Molnár István, Lónyay Ferenc miniszteri tanácsosok, Lekky István, Bolla Mihály, Szomjas Lajos, Győry Loránd osztálytanácsosok, az OMGE részéről Szilassy Zoltán, Jeszenszky Pál titkárok és Mutschenbacher Emil s.-titkár, Liphay Sándor orsz. képviselő, Melly Béla székesfővárosi tanácsnok, Kodolányi Antal, Kakass Kálmán kir. tanácsosok, Drucker Jenő a Magyar Szőlősgazdák Egyesületének igazgatója, Kosinszky Viktor, Rácz Sándor szőlészeti és borászati főfelügyelők, Serfőző Géza pest-vármegyei gazd. egyesületi titkár, Kada Elek

polgármester, Szegedy György városi tanácsnok, Koppély Géza, a jury tagjai és a rendező-bizottság, valamint még igen sok meghívott vendég.

A minisztert, aki pontosan d. e. 11 órakor jelent meg, a rendező-bizottság élén Emich Gusztáv egyesületi elnök fogadta és üdvözölte, határos szavakban mutatván reá arra, hogy az ország gyümölcstermesztete Darányi ministersége alatt mekkora hatalmas föllendülést vett, aminek egyik bizonyossága a készen álló nagyszabású kiállítás, amelyhez hasonlatos nálunk még nem volt és amelynek megnyitására és megszemlélésére felkérte a minisztert. Darányi miniszter az ismételt éljenzéssel kísért üdvözlő beszédre nagy figyelem mellett a következőket mondta válaszul: „Tisztelt uraim! Örömmel értesülök, hogy a kiállítás olyan fényes, hogy talán Magyarországon ilyen kiállítás még nem volt. Ez azt bizonyítja, hogy a gyümölcstermesztés lényeges föllendülést, haladást mutat. E kiállítás körül szerzett érdem elsősorban a magyar termesztőké és az Országos Kertészeti Egyesületé. Azt hiszem, az eredmény enélkül nem volna teljes. Elbizakodottá ne tegyen ez bennünket, mert a gyümölcsosztályozás, a gyümölcsösomagolás még mint elsőrendű teendő van hátra. Ebben az irányban kérem közreműködésüket és lelkemből kívánom: a kiállítás ebben az irányban egy új korszakot jelentsen. Köszönöm a szíves fogadást, amit részben annak a barátságának is tulajdonítok, amely bennünket már régóta összefűz. A kiállítást pedig ezennel megnyitom“. Az éljenzés csilapultával a miniszter és kísérete elindultak a kiállítás megtekintésére.

A minisztert szemleútjában Emich G., Czobor László és Pecz Ármin kísérték, s Molnár István és Magyar Kázmér kalauzolták, akik előtt teljes megelégedésének és elismerésének ismételtlen is kifejezést adott. A szemleút két órán át tartott, mely idő alatt az összes kiállítók gyümölcseit figyelmére méltatta és a kiállítókkal szíves szavakat váltott.

Teljesen leírni a kiállítást e helyen nem lehetséges, de felemlítjük, hogy a kiállítók száma 160-ra ment és az asztaloktól elfoglalt terület mintegy 1000 folyómétert tett ki.

A kiállítás bejáratánál mindjárt szembeötlöttek Pecz Ármin udvari műkertész és faiskola-tulajdonosnak (Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.) kerepesi faiskolájából kikerült szép faiskolai termékei, kivált díszítésül alkalmazott és átültetésre előkészített fenyőgyűjteménye (versenyen

kívül). Hozzájárultak e szép csoportokhoz a kiállítás szép díszét képező és a margitszigeti főhercegi udv. kertészetből Magyar György főkertész által festői csoportokká alakított hatalmas pálmák, babérok és egyéb díszítő növények (versenyen kívül), amelyek a kiállítás kedves lilaszínű virágdíszével pompás keretté olvadtak össze.

A lilaszín uralkodott a pompásnál pompásabb gyümölcsdíszítésű terített asztalokon és díszgyümölcskosarakon is, amelyek közt valóságos költemények a Pásztor Mór Miklós (versenyen kívül) és Szelnár József budapesti virágkötő cégek remek ezüsterítékű asztalai és egyéb gyümölcskészítési munkái.

Ebben a finom ízlésű és harmónikus keretben pompás elhelyezést találtak a szebbnél-szebb gyümölcsök, amelyek úgy hisszük, gazdagságukkal is, de legkivált remek fejlettségükkel bármely külföldi vagy nemzetközi kiállításnak elsőrendű díszül szolgálhattak volna és a versenyben biztosan legelől állottak volna. Ezt a tökélyt látni kellett. Igazi titáni harcot vívtak egymással a pompás gyümölcspéldányok és tömegek, főképpen a körteóriások, amelyek közt a legeslegnagyobbak az Esterházy Miklós herceg esterházi kertészetének óriási körtéi, köztük 1020 grammos (!) „Tottleben tábornok“-kal; akkorára nőtt Társulati esperes, Angoulême-i hercegnő, Diel és Erdei vajkörte, Lucas Sándor, Hardempont téli vajkörte és egyéb fajtájú finom körtét (61 fajtában) legfeljebb francia termesztők kiállításain szemlélhetni, vagy talán még ott sem ily tömegesen és ennyi fajtában mint itt. Méltóan következtek a sorban: Rakovszky uradalmi kertészetének (Kocsóc) körteóriásai, Darányi miniszter uradalmi kertészetének remek körtéi és almái, Korponay Kornél (Feketefalu) pompás almái kiváló csomagolásban. San Marco hercegnő urad. kertészetének (Nagykomlós) szép gyűjteménye, Hankovszky Zsigmond és Petrovits István (Kecskemét) gazdag gyűjteményei és hibátlan gyümölcsei, Forster Géza (Újvidék) igen szép gyümölcsei és mintaszerű csomagolása, valamint pompás gyümölcsdíszítésű kosara; a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezetének gondosan osztályozott és kiegyenlített kereskedelmi gyümölcsei mintaszerű csomagolásban és ízléses díszkosarakban; Győr sz. kir. város mintakertjének tökéletes körtéi és almái; Hauszmann Alajos (Budapest), Schilling Rudolf (Felgyógy), ritka ökélyű és tiszta almái és körtéi, Baich Iván,

báró (Bocsár) hibátlan almái és körtéi; Kecskeméti Gazdasági Egyesület, Kiskúnhalas város, Máramarosmegyei Gazdasági Egyesület, Nagykőrösi Kertészeti Egyesület (versenyen kívül) gyűjteményes kiállításai; Gerber Ödön (Szinnyévár), Hoffmann Bruno, Szöllösy Ferenc (Máramarossziget), Szász József (Nagybánya), Forster Kálmánné (Nemes-Ráda puszta) szép gyümölcsei, Borhy György (Gyöngyös) érdekes gyűjteménye.

A szőlőcsoportban bizonyára az előrehaladott idény folytán aránylag kevés volt a kiállító; itt: Mathiasz János (Kecskemét, versenyen kívül) gyönyörű és gazdag gyűjteménye és új fajtái; Lengyeltelep (Szolnok) pompás fejlettségű fajtái és gazdag gyűjteménye; Rohonczy Gida (Törökbecse), Hankovszky Zsigmond (Kecskemét), Pazonyi Elek Árpád (Sajószentpéter) szép csomagolású szőlője; Győr városa, dr. Krasznay Miklós (Pécs), g. Polgár József (Bácsalmás), Morvay Zoltán (Mezőkászon), Mozer Ferenc (Zimony) szép szőlője keltettek méltó feltűnést.

A feldolgozott gyümölcsök csoportja aránylag a legkisebb volt; itt a legszebbek voltak az „Első kecskeméti konzervgyár“ pompás készítményei nagy választékban; továbbá Prikelmajer Jenő (Budapest) befőttjei és gyümölcsajtajai, Mandl Róza, Gajdátsy Nándorné szép befőttje, Vozary Madelaine (Budapest) befőttjei és cukrozott gyümölcse (újdonság a „magyar datolya“ nevű készítménye), Lakos Imréné (Nagybánya) hullott gyümölcsből, liszt nélkül készült izes csemegéi.

A versenyen kívül megjelent állami intézetek közt rendkívül gazdag és szép gyűjteményeket mutatott be a *Budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet* almából, körtéből, szőlőből — egy részét ládákból, mintaszerű csomagolásban — és a Magyar Élelmiszerszállító R.-Társ.-nak budapesti hűtőházában végzett kísérleteinek sorozatából mintegy 200 fajta őszi barackot, szilvát, kajszit és egrest, 100 fajta aszalt szilvát és egyéb gyümölcsöt, szép virágdíszítés keretében.

Ugyancsak szép gyűjteményt mutatott be a *Kolozsvári Gazdasági Akadémia Kertészete*, a *Somogy-szentimrei*, a *Kecskeméti az Algyógyi*, a *Csákovári* és *Jászberényi földművesiskolák kertészetei*, a *Nagybocskói*, *Nagybányai* és *Tordai kertművelőiskolák*. A felsorolt állami intézetek szolgáltatták a gyümölcsöt ahhoz az óriási kosárhoz is, amelyet a kiállítási terület közepén álló szökőkútból ízlé-

sesen alakítottak és amelyben az *Országos Gyümölcsészeti Ministeri Biztosság* a nagyban termesztésre ajánlott almafajtákat mutatta be tömegesen és igen szemléltetően.

Érdekes újítás volt a kóstoló, ahol az eladásra bejelentett gyümölcsöt mindjárt meg is lehetett ízlelni.

A kiállításon örömmel lehetett megállapítani, miszerint gazdaközönségünk mindinkább kezd felhagyni nagyfajta gyűjtemények beszerzésével és a súlyt egyes, vidékükre bevált fajták tömeges termesztésére kezdi fektetni. Ez kétségen kívül az állami irányító befolyás hathatóságát bizonyítja és remélni engedni, hogy a kijelölt helyes úton tovább haladva, a közeli jövőben még inkább ki fog alakulni az egyes vidékek határozott gyümölcsészeti jellege. Már most is meglátszott a kiállításon az, hogy gazdaközönségünk többé nem tapogatózva, hanem céltudatosan halad a gyümölcsstermesztés terén, ami az értékesítésre is bizonyára mindinkább fogja jótékony hatását éreztetni.

Egy további örömdetes tapasztalat az, hogy a gyümölcs osztályozására és csomagolására is több gondot fordítanak, mint csak nemrégiben is. Itt azonban még sok a teendő. Mert ha a hajlós kosarak helyett a ládák alkalmazását láthatuk is több esetben, mégis úgy tapasztaljuk, hogy sokan megmaradtak a kosarakba való kizárólagos csomagolásnál, amivel pedig egyszer már le kell számolni és meg kell állapítani: mely esetekben felelhet meg a kosár is rendeltetésének és mikor kell ahelyett feltétlenül a több biztosságot és védelmet nyújtó ládákat alkalmazni. E tekintetben igen szép és követésre mindenben alkalmas példát nyújtott néhány kiállítónk, akiknek gyümölcse aránylag egyszerű és olcsó csomagolásban is teljesen kifogástalan állapotban érkezett a kiállításra.

Egy sajnós körülménynek a megemlékezésével azonban — noha talán sokaknak fájni is fog — tartozunk az igazságnak, kivált a jövőre való tanulságnak okáért. Ez pedig az üzleti szellemnek a szükségesnél kisebb mértéke. Azt láttuk, hogy a legtöbb termesztő, noha panaszkodott, hogy több száz métermázsát kitevő almatermésére idáig még vevőket nem kapott, nem tudta és nem is igyekezett felhasználni a kiállítás kitünő alkalmát üzletek kötésére; mert személyesen vagy meg sem jelent, vagy a vásárra megfelelően osztályozott és csomagolt gyümölcsöt nem küldött, ahol pedig azt jól el lehetett volna adni; ha küldött is, nem olyat, amelyet a buda-

pesti piacon jól elhelyezni lehet. Pedig meg kell már végtére értenünk azt, hogy az emberek pénzükért *kifogástalan* portékát akarnak, sőt követelnek, az illetet azonban szívesen veszik és kellő áron meg is fizetik. Az egyetlen, ami sokunkat nem elégített ki, éppen ez az üzleti élhéttelenség volt; némelyeknél talán szokásból, másoknál resztkedésből. Pedig láttunk példát, hogy aki rendszeren osztályozott és ládába gondosan csomagolt gyümölcsével jött a kiállításba és nem vonakodott ott tartózkodni és a vevőkkel való érintkezéstől sem húzódozott: az szép áron tudta nemcsak felhozott készletét eladni, hanem otthon lévő gyümölcsére is bőségesen és igen tisztességes árak mellett kapott vásárlókat. A jövőben rendezendő kiállításokon alkalmas módon még jobban ki fog kelleni már programmszerűleg is domborítani a vásár-jellegét, mert hiszen utóvégre is nem a látványosság a fő, hanem az, hogy a gazdák termésüket jól eladhassák, a vevők pedig hozzájuthassanak ahhoz, amit szükségelnek. Ez irányban kell ezután törekednünk gyümölcs-kiállításainkkal is.

A temérdek anyag megbírálása a zsűrinek igen sok munkát adott, úgy hogy napokig tartott, amíg elkészülhetett; de mert több kiállító küldeménye elkésve érkezett meg, még pótló bírálatokra is volt szükség. A zsűri, amelynek elnöke rudinai Molnár István, alelnöke Kodolányi Antal, jegyzője pedig Győry István dr. volt, összes ülésén a következő díjazásokat ítélte oda:

I. A gyümölcs-csomagolásért:

Állami aranyérmét nyertek: Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete, Budapest; Győr szab. kir. város mintagyümölcsöse, Győr; K. Korponay Kornél, Feketefalu. *Egyesületi aranyérmét nyertek:* Szász József, Nagybánya; Schneider Ignác utódai, Kiskunhalas; Nagybányai gazdasági egyesület gyümölcs-értékesítő részvény-társasága. *Állami ezüstérmét nyertek:* Imre Lajos, Nagytétény; Bednárz Károly, Magyarkanizsa.

II. Gyűjteményes gyümölcs-kiállításért:

Állami aranyérmét nyertek: Herceg Eszterházy Miklós kertészete, Eszterháza; Rakovszky uradalmi kertészete, Kocsócz; Korponay Kornél, Feketefalu; Kecskeméti gazdasági egyesület; Halas város mintakertje; Hankovszky Zsigmond, Kecskemét; Győr szab. kir. város mintagyümölcsöse; Forster Géza, Ujvidék; Schilling Rudolf, Felgyógy; Báró Baich Iván, Boesár; Hauszmann Alajos annavölgyi kertészete, Szentendre; Mihályi Péter, Szarvaszó; Petrovits István, Kecskemét; Szöllőssy Ferenc, Mármárossziget; Rohonczy

Gida, Törökbecse; Gerber Ödön, Szinyérváralja; Zlinszky Béla, Budapest; Varga Jenő, Budapest. *Egyesületi aranyérmeket nyertek*: San Marco herceg-nő uradalmi kertészete, Nagykomlós; Mara László, Demsus; Hoffmann Brunó és neje, Técső; Szász János, Nagybánya; Héder János, Máramarossziget; Borhy György, Gyöngyös; G. Polgár József, Bácsalmás; Forster Kálmán, Nemesráda-Pusztá; Bernhardt Ferenc, Bácsföldvár; Vásárhelyi Gyula, Nagybánya; Gócs Sándor, Nagyiklód; Domahidy István, Sályi; Agoston Lajos, Huszt. *Állami ezüstérmeket nyertek*: Török Elemér, Huszt; Kovács Vilmos, Budapest; Imre Lajos, Nagytétény; Paska István, Nagybelicz; Szász József, Nagybánya; Stadinger Antal, Keszthely; Lengyel-telep, Szolnok; Tumbácz Ferenc, Szabadka; Badzey László, Máramarossziget; Sipos Zoltán, Huszt; Szabó Barna, Miskolc; dr. Kolozsváry Kiss István, Kiskunhalas; Andor Sándor, Halas; dr. Dobó Menyhért, Halas; Rédei János, Halas; dr. Kepes László, Budapest; Kaszó János, Técső; dr. Koperniczky József, Ujbánya; dr. Edenburg Ábrahám, Máramarossziget; László József, Nagyiklód; Galló Viktor, Zenta; Gáspár Antal, Marosvásárhely; Nemes György; Kincsesi Antal, Visk; Sósfalussy István, Técső; Szabó Ferenc, Halas; Szász Lajos, Nagybánya. *Egyesületi ezüstérmeket nyertek*: Baló Bálint, Técső; Binder József, Marosújvár; Dezső Zsigmond, Nagyenyed; báró Perényi Géza, Királyháza; Glavitzky Károly, Nagybánya; Ritter-Musszer Margit, Alsóberkifalu; özv. Vadady Gergelyné, Sárd; Csizsár György, Máramarossziget; Guganovich Máté, Szabadka; Nagy Dezső, Csabdi; Steinberger Ábrahám; Zsakó István, Bokoj; Kiss László, Halas. *Állami bronzérmeket nyertek*: Binder Ferenc, Nagyboeskö; v. Bogyay Andor, Székesfehérvár; Fliegenschnee János, Pinkafő; Hemenetzky József, Gyergyószentmiklós; Kurtyák József, Huszt; Offenmüller Ferenc, Pécel; dr. Nagy Mór, Kiskunhalas; Kiss R. Pál, Kiskunhalas; Borbás Imre, Kiskunhalas; Péter Kálmán, Kiskunhalas; Babos Sándor, Kiskunhalas; Szél Sándor, Kiskunhalas; Hoffmeister Ignác, Kiskunhalas; Nyegre László, Huszt; Babó Ferenc, Kiskunhalas; Donogány Gergely, Szilágysomlyó; Schowits Gyula, Kisoroszi; Karai János, Halas; Weinrauch, Huszt; Szentmihályi Dezső, Andorháza; Lőrincz Károly. *Egyesületi bronzérmeket nyertek*: Kertész György, Csömény; Morvay Zoltán, Mezőkászonny; Tóth Bálint, Técső; Kiss János, Tiszakürt; Rózsa Nándor, Halas; Valuska Pál, Halas; Egry István, Csepe. *M. kir. földművelésügyi miniszter jutalomdíját* (díszes tokban kertészeti eszközök) nyerték: Hulesch Károly urad. főkertész, Eszterháza; Csárics Adolf intéző, Győr; Dietzl Béla urad. kertész, Kocsócz; Rudolf Ferenc urad. kertész, Nagykomlós; Jahoda Ede urad. kertész, Bocsár; Soket József kertgazda, Kiskunhalas; Jeges Sándor kertgazda, Kiskunhalas; Csik Gábor, Técső; Egry István, Csepe; Fekete Dániel, Budapest.

III. Szőlőcsomagolásért

Állami aranyérmeket nyertek: Pazonyi Elek Árpád, Sajószentpéter; Lázár József, Nagymaros. *Állami ezüstérmeket nyertek*: Lengyel-telep, Szolnok; Rudolf József, Nagymaros. *Állami bronzérmeket nyertek*: Moser Ferenc, Zimony; Heinezinger József, Nagymaros.

IV. Cserépből nevelt szőlőtőkékért

Állami ezüstérmeket nyert: Lengyel-telep, Szolnok.

V. Téli eltartásra alkalmas szőlőfajtákért

Állami ezüstérmeket nyert: Hankovszky Zsigmond Kecskemét. *Egyesületi ezüstérmeket nyert*: Lengyel-telep, Szolnok. *Állami bronzérmeket nyert*: Győr szab. kir. város mintagyümölcsöse. *Egyesületi bronzérmeket nyert*: Hauszmann Alajos, Szentendre.

VI. Legjobb szállítható csemegeszőlőért

Állami aranyérmeket nyert: Rohonczi Gida, Törökbecse; Pazonyi Elek Árpád, Sajószentpéter. *Egyesületi aranyérmeket nyert*: Lengyel-telep, Szolnok. *Állami ezüstérmeket nyert*: Hankovszky Zsigmond, Kecskemét; Moser Ferenc, Zimony. *Egyesületi ezüstérmeket nyert*: Győr szab. kir. város mintagyümölcsöse. *Állami bronzérmeket nyert*: Alsódraskóczy Morvay Zoltán, Mezőkászonny. *Egyesületi bronzérmeket nyert*: özv. Szunyogh Miklósné, Újfehértó.

VII. Legszebb muskatály-szőlőkért

Állami ezüstérmeket nyert: Molnár Lajos, Nagyvárad. *Egyesületi ezüstérmeket nyert*: Polgár József, Bácsalmás. *Állami bronzérmeket nyert*: Kiskunhalas város kistermesztői. *Egyesületi bronzérmeket nyert*: Guganovich Máté, Szabadka.

VIII. Legnagyobb fűrtű és bagyójú szőlőkért

Állami aranyérmeket nyert: Lengyel-telep, Szolnok. *Egyesületi aranyérmeket nyert*: Hankovszky Zsigmond, Kecskemét. *Állami ezüstérmeket nyert*: G. Polgár József, Bácsalmás. *Egyesületi ezüstérmeket nyert*: Renk István, Nagymaros. *Állami bronzérmeket nyert*: Heinezinger József, Nagymaros. *Egyesületi bronzérmeket nyert*: Széchy Ferenc, Nyitra.

IX. Legszebb asztal-diszítésekért

Állami aranyérmeket nyert: Szelnár J. virágüzlet, Budapest.

X. Feldolgozott gyümölcsökért

Állami aranyérmeket nyertek: Első Kecskeméti Konzervgyár r.-t. hármát és pedig: a legszebb és legjobb gyümölcsiz-gyűjteményért, a leg-

szébb gyümölcsbefőttekért és a legszebb kandirozott és sugatozott gyümölcsért; Prikelmayer Jenő, Budapest, gyümölcsbefőttekért; Mandl Róza, Budapest, legszebb kajszinizért. *Egyesületi aranyérmét nyert*: Vozáry Madelaine, gyümölcsbefőttekért. *Állami ezüstérmét nyertek*: Első Kecskeméti Konzervgyár r.-t. hatot és pedig: kajszinizért, gyümölcsíz-gyűjteményért, vegyes gyümölcsízért, gyümölcsköcsönyáért, gyümölessajtért, gyümölesszörpért; Lakos Imréne, Nagybánya, hullott gyümölcsökből készített ízletes süteményekért; Prikelmayer Jenő, Budapest, gyümölessajtért; Mandl Róza, Budapest, gyümölcsbefőttekért; Vozáry Madelaine, kettőt és pedig: gyümölessajtért és cukrozott gyümölcsért; Gajdásy Nándorné, Budapest, gyümölcsbefőttekért; Bogay Andor, Székesfejérvár, kajszinizért. *Állami bronzérmét nyertek*: Geitner és Rausch, Budapest, gyümölcsbefőttekért; Nagybányai Gazdasági Egyesület gyümölcserőseítő r.-t. kettőt és pedig: aszalt besztercei szilváért és héjastól aszalt almáért; Nagy Dezső, Budapest, gyümölcsbefőttekért; Vozáry Madelaine, Budapest, gyümölcsízért; Gubanovich Máté, Szabadka, helyesen aszalt almáért.

Versenyen kívül való kiállításért jegyzőkönyvi köszönetet mond a bíráló bizottság:

József kir. herceg Ö fenségének, aki a margitszigeti kertészetének dísznövényeit átengedte a kiállításnak; továbbá Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek versenyen kívüli gazdag kiállításáért.

Elismerő oklevelet szavazott meg a versenyen kívül kiállítóknak, u. m.: Pásztory M. Miklósnak Budapest, Mathiász Jánosnak Kecskemét, dr. Krasznay Miklósnak Pécs, Pecz Árminnak Budapest, Kecskeméti, Nagybányai és a Máramarosvármegyei gazdasági egyesületeknek, a Nagykőrösi Kertészeti Egyesületnek, Kiskunhalas városának a kiállítás előmozdítása körül szerzett érdeméért, a m. kir. Kertészeti Tanintézetnek Budapest, a m. kir. gazdasági akadémia kertészetének Kolozsvár, a somogyszentendrei, algyógyi, csákovári, kecskeméti, jászberényi földművesiskoláknak, a nagybocskói és tordai állami kertmunkás-iskoláknak, az orosházai kertgazdasági tanszéknek és a lugosi m. kir. állami faiskolának.

Egyben köszönetét fejezi ki a bíráló-bizottság az összes közreműködőknek, akik a kiállítás sikeréhez munkájukkal hozzájárultak.

A kiállítás bezárása után, okt. hónap 5.-én gyümölcsárverés volt, amelyen a gyümölcs nagy érdeklődés mellett igen jó áron kelt el; csak az volt a baj, hogy nem jutott mindenkinek, aki venni szándékozott.

(Gy—y.)

Konyhakerti növényeink vetési, ültetési és termesztési naptára.

(Folytatás.)

Október.

1. Melegággyban vagy hajtatókban (ablak alatt) a termény teljes elkészültéig való termesztés.

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termény elkészültének (felszedésének) ideje.
Cichoria : 1) Nyári tenyésztési helyén megtisztítva leveleitől, szekrényvel és ablakkal ellátva és trágyával burkolva. (Tenyésztés halványítva). 2. Fejlett gyökerek felszedve és alkalmas helyen, (pincében növényházi pole alatt) homokba vermelve, világosság elvonásával tenyésztve.	Nov.—ápr. (halványított levelei salátaként fogyasztva) dec.—márc.
Csiperke-gomba : mint az előző hónapokban.	dec.—febr.
Endivia-saláta : 1. Eddig szabadban tenyésztett tövel, földlabdával felszedve és melegággyba vagy ablakhoz közel, növényházi polera ültetve és halványítva. 2. Melegággyba vetve és átültetéssel végig tenyésztve.	dec.—jan. jan.—márc.
Hónapos-retek : Vetés melegággyba.	dec.—jan.
Karfiól (virágkei) : Melegággyi és korai fajták, mint palánták, teleltetve, tavasszal tovább tenyésztve.	ápr.—jún.
Kertizsáza : Magvetés melegággyba v. egyéb melegíthető tenyésztő helyre.	nov.—tavasz
Metélő-hagyma : Szabadból, tövel felszedve és v. melegággyba v. esrépbe ültetve, fűthető helyen tenyésztve.	nov.—tavasz
Petrezselyem : Közönséges és fodroslevelű fajták gyökerei, növényházakba pole alá v. melegággyba ültetve és hajtatva levélzet nyérése végéig.	dec.—febr.
Saláta (fejes) : 1. Mint előző hónapban. 2. Vetés melegággyba; szétültetés után ugyanott végigtenyésztve.	dec.—febr. dec.—febr.

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.	A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.
Saláta (tépő): Vetés melegágyba állandó helyre.	dec.—febr.	Karfiol: Mult hónapban magágyba vetett korai fajták, többszöri áttűzelés után a szabadba állandó helyre — keletről nyugatra huzott — barázdába ültetve. Télre fagy ellen védve.	máj.—jún.
Saláta (kötöző): Mint az előző hónapban.	ápr.—május	2. A tűzelés helyén ablak alatt, fagymentes (esetleg szaporító ládikában) telettelve és csak tavasszal beültetve.	
Sóska: Régi tövek felszedve és melegágyba ültetve, hajtatva.	dec.—jan.—febr.		
Spárga: Mint az előző hónapban.	dec.—jan.		
<i>II. Közvetlenül állandó helyre vetett v. ültetett és telettetés után végigtenyésztett növények (konyhakerti termények).</i>		Kömény: Állandó helyre vetve.	jövő év nyara
Allium fistulosum: (Csöves vagy téli hagyma: Mint az előző hónapban. „St. Jaques“ és közönséges fajtája.	tavasz	Laboda: Magvetés jó fekvésű helyre.	tavasz
Borago officinalis: Magvetés állandó helyre.	következő évi május—júl.	Lóbab: Magvetés jó fekvésű helyre.	máj.—jún.
Borsó; „St. Mihályi“ „Albert hereg“ és egyes korai télálló törpe fajták, vetve délnek lejtő területen, keletről nyugatra húzódó mélyített sorokba (barázdába). Télen fenyőlombbal, polyvával, v. egyéb takarva, tavasszal végig tenyésztve.	máj.—jún.	Mályva: Mint az előző hónapban.	tavasz
Csemege-sulyom: (Vizi gesztenye; <i>Trapa natans</i> .) Sekély álló vagy folyó vízbe vetve.	következő évi aug.—szept.	Párhagyma: „Hosszú téli“ fajta, mint az előző hónapban	máj.—jún.
Fokhagyma: „Korai rózsaszínű“ és „Közönséges fehér“ változatok. Gerezek elduggatásával szaporítva (jó fekvésű helyre ültetve.)	május—jún.	Petrezselyem: Magvetés mint az előző hónapban	márc.—jún.
Galambbegy-saláta: „Közönséges kereklevelű“ és „Olaszországi“ fajták állandó helyre vetve.	nov.—márc.	Poterium Sanguisorba (Csaba irtó): Magvetés. (Leves fűszerül használtatik.)	márc.—jún.
Hagyma: Korai fajták állandó helyre vetve és végig tenyésztve.	következő évi máj.—jún.	Raponc: Magvetés. Levélzetéért tenyésztve.	febr.—ápr.
		Rebarbára: Mint az előző hónapban.	követk. 2. és 3. év tavaszától minden év tavaszán (levélbord.)
		Salotta-hagyma: Szétosztott hagymácskák elültetése állandó, jó fekvésű helyre.	jún.—júl.
		Saláta: (Télelő fejcsaláta.) Szabadföldi magágyba vetett magvakból származó palánták, barázdába beültetve délnek néző lejtőre, mint a karfiól; fagy ellen védve, tavasszal végig tenyésztve.	ápr.—máj.
		Sárgarépa: Vetés állandó helyre, mint előző hónapban.	máj.—júl.
		Sóska: 1. Tőosztás útján szaporítva. 2. Magvetés állandó helyre.	következő évek tav. és nyarán
		Spárga: 1. Mint az előző hónapban. 2. Előnevelt tövek állandó helyre való ültetése.	3.-4. évtől kezdődően minden évben szedhető. 2.-3. évtől kezd. minden évben

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.
Szamóca: Mint az előző hónapban.	
Torma: Ültetés állandó helyre (több éves tenyésztés (cseh művelés-mód.)	követk. években
Turbolya-répa: Mint az előző hónapban.	tavaszi (levélzet) júl. (répácskák felszedése.)
Ujzelandi laboda: Vetés állandó helyre, jó talajba. (Folytatjuk.)	következő év június—aug.

Raab Alajos.

Közhasznú kérdések és feleletek.

47. *Kérdés.* Szeretnék egy 1,5 m. magas citromfát beoltani; milyen oltási mód ajánlható, mikor oltsam és honnan szerezhetnék oltógalyat?
Hotkovci.

F. S.

47. *Felelet.* **Citromfa oltása.** A citromfát beolthatjuk augusztusban szemlapozással és oldalékezéssel, március—áprilisban pedig héj alá való és hasítékba való oltással. Az utóbbi oltásmódnál az a fő, hogy az alany már nedvkeringésben, az oltógaly ellenben nyugalmi állapotban legyen. Oltógalyakat rendszerint nagyobb uradalmi kertészetekben lehet kapni; de ha közelében olyan nincs, tessék a tata-tóvárosi gróf Esterházy uradalmi kertészetbe írni, ahol tudunk szerint vannak citrom- és narancsfák; talán onnan adnak vagy eladnak oltógalyakat is.

Rd.

Vegyes közlemények.

(Gy.) **Károlyi Sándor gróf szobra.** A nagy magyar gazdának: gróf Károlyi Sándornak szobrát folyó évi október hónap 21.-én leplezik le nagy ünnepek közt a budapesti városi mezőgazdasági múzeum udvarában. A „Magyar Gazdaszövetség“ ennek alkalmából f. évi október hónap 20.-án délután 4 órakor Budapesten a „Köztelek“ nagytermében rendkívüli ünnepi közgyűlést tart. A közgyűlés programja: 1. Darányi Ignác szövetségi elnök megnyitó beszéde; 2. Bernát István igazgató előadása a Magyar Gazdaszövetség alakulásáról és működéséről; 3. Meskó Pál titkár előadása a jövő feladatairól. A közgyűlés után a „Hangya“ kötelékébe tartozó fogyasztási szövetkezetek kongresszusa lesz. Október hónap 21.-én a szobor ünnepélyes leplezése után déli egy órakor ünnepi társaság lesz. Az ünnepek az egész hazai gazdatársadalom részvétele mellett fognak végbemenni.

(Gy.) **Gyümölcs- és zöldségértékesítési tanfolyam.** Besztercebányán a háztartási iskolában igen hasznos tanfolyam záródott be a folyó évi szeptember hónap közepén, amelyet Stegmüller Mária igazgatónő vezetett nagy sikerrel és — mint értesülünk — a besztercebányai hölgyek élénk érdeklődése és tetszése mellett. A tanfolyamon ez alkalommal a háztartásnak ama fontos teendői képezték a tanítás anyagát, amelyeket — sajnos — odahaza manapság már mind kevesebben sajátíthatnak el. Értjük ez alatt a gyümölcsök és zöldségek eltartásának és feldolgozásának ama számos eljárásait, amelyek birtokában az otthonát gondozni szerető és családja tagjait jól ellátni óhajtó nőnek a legjobb alkalma nyílik a sokaktól dicsért „házi koszt“-ot változatosabbá, egészségesebbé tenni. Nálunk — bizony — még a módosabb háztartásokban is kisebb szerep jut a gyümölcsnek és az egyéb kerti terménynek, mint a mekkora megilletné; hát még az egyszerű, népies sőt szűkösebb háztartásokban? Ezekben jóformán teljesen hiányzik az. Nyers gyümölcsöt még csak fogyasztanak valamit, amikor éppen ideje van, de egész télen át csaknem teljesen hiányzik ez az étkezésből, valamint a konyhakerti termények sem kerülnek elég sűrűn és megfelelő bőségben az asztalra. Miért? Mert nem ismerik az eltartás, a konzerválás módjait és nem tanulták meg a gyümölcs- és zöldségkonzervek alkalmazásának és ízletes eledelkévé való elkészítésének eljárásait. Bezzeg panaszkodunk is, ha sok a gyümölcs vagy zöldség-féle, hogy így, hogy úgy: nincs ára, mind elrohad. Az ily bajokon segíteni csak akképpen lehet, ahogyan Besztercebányán is történt: a nők számára a háztartási dolgokkal és kivált a főzéssel kapcsolatban feldolgozási tanfolyamokat kell rendezni. Ezeknek a tanfolyamoknak pedig nemcsak a módosabbak igényeire kell tekintettel lenni, hanem a népnek szerény és sokszor szegényes viszonyaira, amiért is nagyfontosságú lenne az olcsó, selejtes és hullott gyümölcsnek az értékesítésére fektetni a fősúlyt, vagyis az olcsó tömegkonzervek készítését és ételként való felhasználását kell ott megtanítani oly módon, hogy azt még a legegyszerűbb háztartásban is alkalmazni lehessen. Hisszük, hogy ez irányban a besztercebányai tanfolyamnak meglesz az üdvös hatása és a szép példa minél több helyen követésre talál.

(Gy.) **A dió leszedése és értékesebbé tétele.** A dió kereskedelmi értéke tudvalevőleg nemcsak a fajtától, hanem a termés sikerétől is lényegesen függ, amiért is a diót a kereskedelem számára megfelelő gondnal kell leszedni és előkészíteni. Minthogy pedig az ilyen eljárást nem mindenki ismeri, egyik t. Olvasónk: Takáts József szőlőkezelő és kertész úr, Mátyásföldről az általa követett és eredményesnek talált kengőzölési eljárást ismertetni óhajtván, a következő sorokat intézte hozzánk: „Ha a diót a természetes lehullásig a fáján hagyjuk, sokkal szebb, egészségesebb és tovább eltartható lesz az, mint

az, amelyet erővel vertünk le a fáról. Igaz, azt bevarni, míg a dió magától hull, kissé hosszabb ideig tart, de hogy azt a kárhóztatandó rossz szokást: a verést elkerüljük, nincs más segítség, mint a diót addig a fán, míg csak teljesen szét nem nyílik és erősebb rázásra a dió le nem hull. Különösen ott ajánlatos a diót, ahol eladásra kerül, tetjesen hagyni a fán hagyni megérni. Mert a fán megért diónak a héja szebb, fehérebb, mint azé, amit úgy verünk le. És természetesen az ilyen dió ára is nagyobb. Vannak azonban évek és vannak diófajták is, amelyek fekete héjú termést adnak, noha az teljesen a fán érett meg. Az ilyen dió pedig, habár belső része teljesen ép, mégis sokat veszít az értékéből. Hogy pedig az ilyen diókat is értékesebbé, tetszetőbbé tegyük, nagyon ajánlatos a diót kengőzre állítani. A kengőzessel a diónak, mint élvezeti cikknek semmit sem ártunk, sőt inkább használunk. Használunk először, mert e dió szép fehér színt kap, másodszor mert a férges dióban a férget elöli.

A diót kengőzre a következőképp állítjuk: Ha a dió héja száraz, úgy azt kissé megnedvesítjük. De ha a dió közvetlen a letakarítás után jön kengőzre, a nedvesítés elmarad. A megnedvesített vagy frissen betakarított diót, egy kasba vagy kosárba tesszük. A kast két élével felállított téglára helyezük és egy jól benedvesített ponyvával földig betakarjuk. Az így elkészített kosár alá, a két tégl közé egy meggyújtott kén-rudat teszünk és egy két óráig a kosarat a gőzben hagyjuk. A diót azután napos helyen kiterítjük és többször átforgatjuk. Tíz-tizen négy napig szárítjuk a napon, miáltal a kén-szag is teljesen elillan a dióról és az így megfehérített diót sokkal magasabb árért eladhatjuk.

A fentiekben közöltük ugyan a kengőzölési eljárást, de megjegyezzük, hogy azt csakis oly esetekben tartjuk megengedhetőnek, amilyenre Takáts úr is ajánlja, nevezetesen amidőn a dió bele ugyan teljesen ép és élvezhető, de a héja oly fekete, hogy az hamus vízben való seprűzésével és mosással sem tisztul meg kellőképpen, továbbá ha a diót kifejezetten fehérítettnek jelentjük ki, megjegyezvén, hogy az vetőmagul nem alkalmazható.

(Gy.) **A kecskeméti gyümölcskiállítás kitüntetettjei.** A Kecskeméti gyümölcskiállítás bíráló-bizottsága 1908. szeptember hónap 18.-án a kiállításon bemutatott legjobb terményekért és termékekért a díjakat következőknek ítélte meg: *Aranyérmeket nyertek.* a) Szőlőért és gyümölcsért: Mathiasz János versenyen kívül bemutatott szőlőfajták gyűjteményeért. A Kecskeméti Szőlő- és Gyümölcsstermelők Szövetkezeté szőlőgyűjteményért, gyümölcsért és csomagolás-ért. Kecskeméti th. város versenyen kívül bemutatott igen szép szőlő- és gyümölcsgyűjteményért. Hankovszky Zsigmond gyümölcs- és szőlő-fajgyűjteményért; érdekes körtegyűjteményért oklevél. Petrovits István szőlőért és remek almafajtákért; utóbbiért külön oklevelet is. Első Kecskeméti Konzervgyár;

az igazgatóságunk közreműködéséért oklevél. Kecskeméti Gazdasági Gépgyár, szőlő- és gyümölcsfeldolgozó gépekért. Sárközy László szép szőlő- és gyümölcsért; ifj. Sárközy Lászlónak közreműködéséért oklevél. Koncz József szép almaért; közreműködéséért oklevél. Beretvás Pál szőlőért és gyümölcsfajtákért; közreműködéséért oklevél. b) Borért: Beretvás Pál, Koritsánszky János, Sárközy László. *Ezüstérmeket nyertek.* a) Szőlő- és gyümölcsért: Özv. Almási Lajosné szép szőlőért és gyümölcsért. Bencsik Elek igen szép gyümölcsért és szőlőért; közreműködéséért oklevél. Diós József szép gyümölcsért; érdekes diógyűjteményért elismerés. Hornyik József szép szőlőfajtákért. Haraszi Antal szép gyümölcsfajtákért; bemutatott terményei az országos kiállítás céljaira megvételnek. Francsek József gyümölcsért és szőlőért. K. Kiss Ferenc igen szép almaért; őszi-baraackért oklevél; kiállított almái az országos kiállítás céljaira megvételnek. Kócs Sománé szép gyümölcsért. Német József igen szép almaért és szőlőért; közreműködéséért oklevél. Löwy Gyula szőlőért és gyümölcsért; szakszerű csomagolásért elismerő oklevél. Olajos Károly gyümölcsökért. Özv. Szemerey Zsigmondné szép almafajtákért. Özv. Zombory Lászlóné szép almagyűjteményért. b) Szőlőért: Kecskeméti Mihály, Vonák Sándor, Witz Ignác, c) Borért: Nagy Mihály. (X. t. 125. sz.) *Bronzérmeket nyertek:* Benkő István, Juhász Imre, Mester László, Kovács Ferenc. *Feldolgozó gépekért oklevelet nyertek:* Szigeti Sándor gépgyáros. *Szűjjártó Testvérek Oklevelet nyertek:* Laczi János városi intéző közreműködésért. Zsurkai Balázs, a Szövetkezeti-telep intézője, közreműködésért. Fernengel Sámuel konzervgyári igazgató, közreműködésért. B. Kiss Lajos városi kertész, díszítésért. Nádas János kertész tanár, elrendezésért. Petrovits Boriska, izléses elrendezésért. Ifj. Petrovits István, közreműködésért. Tanczos István, közreműködésért. Beke István, szép gyümölcsért. Polyák Jánosné, szép gyümölcsért. Herczeg György, szép gyümölcsért. Vida Mihály, szép gyümölcsért. Kecskeméti Mihály, Bismarek-almaért. Witz Ignác, szép almaért. Rész János, szép almaért. Héjjas József, régi szép fajta tüköralmaért. Nagy Lászlóné, szép gyümölcsért. Kovács Józsefné gyümölcskereskedő, közreműködésért. *Jegyzőkönyvi köszönetben részesült vidékiek:* Moczár Antal, Kerekegyháza és Gubanovich Máté, Szabadka, szép almákért. *Pénzdíjat nyertek:* I. díjat, 25 K-t: Kiss József tanító. II. díjat 15 K-t: Polyák Jánosné, Tóth László, Antal Mihály, I. Kovács József, Tóth Mihály, Kovács László. III. díj 10 K-t: Csorba Dániel, Nagy Sándor, Csontos Lajos. *Csomagolásért jutalmat kaptak:* A „Miklós-telep” vincellérjei: Egyesületi díj 44 K. A Szőlőtermelő Szövetkezet munkásai: Ipartestület díja 20 K. Tuhaj András és Ceglédi Imre vincellérek csomagolásért, rendezésért és felügyeletért: „Homok” lap díja 10 K. Batka Istvánné szép csomagolásért. *Jegyzőkönyvben mondott köszönetet az Egyesület Fernengel Sámuelné úrnőnek, Tajthy*

Eleknek és családjának szép házi nyúlak bemutatásáért.

(Gy.) **A húsvizsgálat országos rendezése.** A m. kir. földművelésügyi miniszternek igen fontos és közhasznú rendelete jelent meg 54.300/III. 1. 1908. szám alatt húsvizsgálat tárgyában, amely egyúttal útmutatóként szolgál a nem állatorvos húsvizsgálók részére. A rendelet 50 folio nyomtatott oldalon részletesen szól a közvágóhidakról, a közfogyasztásra szánt állatok életben való vizsgálatáról, a levágásról, a levágott állatok húsának és szerveinek vizsgálatáról, a vágólajstromról és marhalevelekről, a mészárszékekről és a hús árúsításáról, a hatósági hússzékekről, a húsneműek és hústermékek elkészítéséről és elárúsításáról, a szárnyasokról, halakról és vadakról, a hús szállításáról belföldön, a büntető határozatokról, a záró határozatokról és végül a nem állatorvos húsvizsgálók részére szükséges tudnivalókról. A rendelet nyilván igen üdvös hatással lesz a közéletmezésre egészségügyi tekintetben és mint ilyen a külföldön is nagy érdeklődést keltett. A rendelet életbeléptetése alkalmából a rendes vágóhidakkal ellátott községekben húsvizsgálati tanfolyamok is rendeztetnek, amelyeken a nem állatorvos húsvizsgálók kiképeztetése megtörténik.

(Gy.) **Tojások télére való eltevése.** A tojás ma már nélkülözhetetlen napi fogyasztási ételmi szerünk és ennélfogva nem felesleges, háziasszonyaink őszi és téli tojásszükségleteiket a nyári folyamán biztosítani igyekeznek. Ez pedig annyiban lehetséges, mert a tojás konzerválására nemcsak a hűtő-házak kínálkoznak, hanem egyszerű házi eljárások is. Ilyen eljárások vannak ismertetve Hreblay Emil állattenyésztési felügyelőnek „*A baromfitermékek értékesítése és eltarthatása*” című munkájában, amely a szerzőnél *Rákosszigeten* (Budapest mellett) 2 kor. előleges beküldése ellenében portómentesen kapható. Aki kísérleteket akar tenni, az ebből a könyvből útbaigazítást szerezhet.

Szerkesztői üzenetek.

B. Sz. M. Úny. A velünk közölt adatokból azt olvastuk ki, hogy a szóban forgó rét annyira nedves, miszerint csak savanyú füveket terem. Jelenlegi állapotában a fűzfa és nyárfa nőne meg benne és legfeljebb talán a közönséges szilvafa, ámbar az is kifagyhat. Éppen azért megfelelő víztelenítés lenne szükséges, hogy jó rétté át lehetne azt változtatni és más fák is ültethetők lennének bele. A víztelenítés végett ajánlatos lenne kulturmérnöki véleményt kérni.

J. S. Budapest. A beküldött leveleken a »recés poloska« kártétele volt megállapítható. Ezek a leveleket elsanyargatják és így a fa, valamint a gyümölcse is szenved, rosszul fejlődik. A kártevő írtása végett tessék, mielőtt a leveleken ama sajátos márványozottság mutatkozni kezd, azonnal thanaton-oldattal (dohánykivonattal) alaposan megpermetezni a levelek fonákját.

M. G. Nagymágoecs. A naspolyát tessék a fáján hagyni addig, míg egy dér megcsipi; ez ugyan a fáján hagyva is megpuhul később, de megpuhul akkor is, ha hűvös helyen tiszta szalmaszeccsa közé rakják pl. ládába, összehalmozva. A másik kérdésre a közhasznú kérdések és feleletek közt adjuk meg a választ a következő számban.

K. J. Beregszász. 1. A küldött két barack egy nem sokat érő duránci fajta gyümölcsének bizonyult, amelyet a levéltetvek ragadós váladékára települő korompenész éktelenített el. Ez ellen a tetvek pusztítása nyújt legjobb védelmet. 2. A japáni birs gyümölcsét a többi birssal együtt sajtok készítésére lehet használni.

W. A. Dombó. A hangyák ellen való védelemről lapunk 1905. évfolyamában a 11. számban terjedelmes cikk jelent meg. Tessék ezt kikeresni és elolvasni. A hangyabolyokat szénkénnel lehet irtani, jól letaposván a bolyt, hogy a földbe fecskendezett szénkénnel-gőz onnan ne illanjon el egyhamar.

Ö. L. Túrkeve. 1. A használt táviró-húzalokért az illetékes m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő útján tessék folyamodni a m. kir. földművelésügyi miniszter úrhoz; a 3 mm-es húzalból 20 K-ba kerül 100 kiló, amelynek hossza 2200 méter körül van. A kérvényben tessék felemlíteni: mikorra lenne szüksége a húzalra. 2. A *Riparia* ott felfuthat az óhajtott magasságra; be is érhet. 3. Az a fásoltvány úgy készül tavasszal, hogy a nyelv párosításokat mohával bélelt ládába rétegezik, a nemes résszel kifelé fordítva és közéje szénport és kénport hintve; azután felül is mohát tesznek rá és jól átöntözik. Fűtött helyiségben a párás levegőben 3 hét alatt egybeforr az oltás, amikor kissé a hűhöz szoktatva kiültetik az iskolába. Ez az ú. n. mohás-oltás, amelyről 1900. évfolyamunkban részletes leírás jelent meg.

F. I. Debrecen. Az 1900. évfolyamot a kiadóhivatal útján megküldöttük.

K. G. N. Verőce. A m. kir. Kertészeti Tanintézetben a jövő ültetési időre őszibarackfák már egyáltalában nem kaphatók, mert a teljes készlet elfogyott. Szárnyas őszibarackfák talán valamelyik kereskedelmi faiskolában kaphatók lesznek; tessék evégett kérdést intézni pl. Pecz Ármin (Budapest, VIII., Kálvária-tér 8. sz.), Niemetz W. F. (Temesvár) faiskola-tulajdonosokhoz.

M. P. Paliás-füredő. 1. Lehet, hogy az észlelt esüesszáradást a karbolineum túlságos alkalmazása okozta; ez esetben a fa még kihajthat. De lehet az okozója az altalaj alkalmatlan volta is. A száraz ágakat tessék most levágni és a sebeket oltó-tapasszal bevonatni. 2. A vadrózsák vétele ügyében hirdetési rovatunkat ajánljuk becses figyelmébe.

D. I. Temesvár. 1. Tessék meghozatni a Légrády Testvérek (Budapest, V., Váci-körút) kiadásában megjelent spárgatenyésztést. 2. A reklamációt a kiadóhivatalba küldtük át.

K. L. Jászárokszállás. A Kardos-Bouché-féle zöldségtermesztési könyvet tessék megszerezni a Légrády Testvérektől (Budapest, V., Váci-körút).

G. P. Budapest. S. L. Horgosi-Királyhalom. Z. J. Széchényi-telep. K. N. Mutne. P. K. Grinád. T. E. Pátka. O. F. Székelytompá. Levelet írtunk.

HIRDETÉSEK.

Ingyenes hirdetés nincs!

HIRDETÉSI DIJTÁBLÁZAT:

Nagyobb hirdetések	1 évre	1/2 évre	1/4 évre	Egyszeri közlemény korona	Apró hirdetések:	füllér
	korona	korona	korona			
Egész oldal	600	400	200	80	Minden egyes szó	4
1/2	300	200	100	40	kövér bettivel	8
1/4	150	100	50	20	3-szori közlés után 20% engedmény.	fél- áron
1/8	75	50	25	10	Hivataloknak, községeknek, egyesületeknek, szövetségeknek	

A hirdetési díj előre fizetendő. Hirdetni csakis kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet. A hirdetési szövegnek legkésőbb minden hónap 5-éig és 20-áig kell beérkeznie a kiadóhivatalba (VI., Gr. Zichy Jenő-u. 3.) a hirdetési díjjal együtt.

FAISKOLA-CIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorok, díszbokrok, fenyőfélék, rozsák, évelő virágok, spárgagyökerek, csemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánlkozik.

PECZ ÁRMÁN

CS. és KIR. UDV. MŰKERTÉSZ ÉS FAISKOLA-TULAJDONOS
Budapest, VIII., Kálvária-ter 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Újdonság. Szabadalmazva.

ÜVEGHÁZI és MELEGÁGYI ABLAKKERET

vasból és falécből szerkesztve, tehát elpusztíthatatlan, 1 m. széles, 1.50 m. hosszú, darabja csak 5 korona. A keretek tetszés szerinti más méretekben kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve kapható:

TÖRÖK JÓZSEF szabadalm. üvegházi és melegágy-keretgyárban
SZEPE-SZENTEN Szepe-megye.
Vas és fa elpusztíthatatlan.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., CSAKY-UTCA 3.

Mindennemű

pálinka főzőkészülékek

gyümölcs, törköly, borseprő stb. egetésére.
Különféle más lepárlók. ■ Jutányos árak.

Aranyérem Budapest, 1902. Alapított 1876.

Unzeitig Ferencz
cs. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvízfűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII. Gyöngyűk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.

Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszini megbeszélés nem lesz felszámítva.

A közismert és hazánkban is már sokoldalúlag kipróbált

SCHACHT-féle GYÜMÖLCSFA-KARBOLINEUM

ezután már csak tömörített alakban mint kivonat kerül forgalomba, ami által e szer jelentékenyen olcsóbbodott, mert így háromszor annyi vízkeverést is eltűr, mint az eddigi. Most a lombos fák és bokrok fecskenedésére a „B” jelűt kell alkalmazni és pedig 1 : 9 arányban. (1 kg. B jelű 9 liter vízzel vagy még többel keverendő.)

STRAUB U. festéküzletben
Budapest, IV., Városház-utca 4.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

STAINER GYULA
cs. és kir. udv. szállító

MAGPERGETŐ-GYÁRA.

**ERDÉSZETI
MAGKERESKEDÉSE.**

**CSEMETE
NAGYKERESKEDÉSE.**

**KÖRMEND,
(Vas-megye.)**

Ajánl:

Gyümölcsmagvakat,
lombfa-,
fenyőmagvakat,
vadgyümölcs-
csemetéket.
Tülevelű-,
lombfa-, élősövény-
csemetéket,
dísz- és sorfákat stb.

Csakis
elsőrendű
kipróbált és
megbízható
minőségben.

Arajanlatokért tessék levéli felszólítást.

Rózsavadcsemeték. Kiténtetve állami és egyesületi érmmel, 100.000 drb. válogatott, egyenes, dús gyökérzetű, jól beérett I. rendű alanyok nemesítéshez képen 150—250% magas, 100 drb 7 kor. 50 fill., 1000 drb 60 korona. Szállítja: Huszár György rózsavadcsemete-telepe, Budapest, VII., Mexikói-ut 64. (1)

Picea excelsa. Lucfenyő. Fürtősfenyő. 40 cm.-től 120 cm. magas drbonként 0:30 kronától 1:20 koronáig, 10 drb 2:80 koronától 11 koronáig, 100 drb 27 koronától 100 koronáig, 1.000 drb 260 koronától 900 koronáig kapható Copony első magyar díszfenyőfaiskolájában Körmenden. 120 fajta fenyőfáról szóló képes árjegyzék ingyen. (2)

Eladó szőlőoltvány. Kadarka, Oportó, Olaszrizling, Mézesfehér, Rakszőlő, ezrenként 140 korona, Chasselas rouge, Chasselas croquant, Madeleine angevine, Madeleine royal, Ezeréves, Kosúth Lajos emléke. ezeknek száza 20 korona. Csabagyöngye 100 drbonként 40 korona, ezen oltványok csakis elsőosztályúak, II. osztályú félárban értendő. Ugyanezen fajtákból simavesszők is kaphatók. Rendeléseket elfogadok. Ladányi István kertész, Kőrös-Tarcsa. (3)

Eladó: Faiskolámból az ősz folyamán 111.000 drb. 1—2—3—4 éves almafaoltvány, Aranypármén, Jonathán, Sárga Bellefleur, Batul, Casseli, Sóvári, Arany kormos, Fehér kálvil, Török Bálint, Londoni pepin, melyek ezer számra kaphatók. És még 20-fajta almafa Körtefák: 30.000 drb. 32 fajtában. Oltott Besztercei és más szilvafák 20.000 drb., cseresnye-, meggy-, diófa stb. Árak 40—50—60—70—80 fill. azok erőssége szerint. Alma-, körte-vadcsemete 200.000 drb. Tessék árjegyzéket kérni. Szász János faiskolája Nagybányán, Szatmár-m. (4)

Párosításhoz
kitünően fejlődött, iskolázott
vadgyümölcs-csemetéket
ajánl
FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító
ZALAEGERSZEGEN.

Ajánljuk nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket

melyekkel nagy munkaerő- és anyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmivelési árjegyzékünket **szőlővédekezési gépekről, permetező stb. anyagokról** kívánatra bérmentve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-u. 31.

Unghváry József szőlőtelepén és gyümölcs-faiskolájában Cegléd (Pest m.) ez év őszen nagyobb mennyiségű (300—350 ezer drb.) nemes gyümölcsfa-cseméte kerül eladásra, 1—5-éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszibarack, cseresnye, meggy, eper, savanyú szeder, bollvillei körte, azaról-galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper (szamóca), ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis-eper, gömb-akác, pyramis-akác stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3-éves magcsemeték a következőkből: körte, alma, birs, doucin, beszercei szilva, cseresnye, fekete meggy, sajmeggy (Prunus Mahaleb), sárgabarack, mandula, Prunus Myrabolána, galagonya és kökény; ezek árai erősségük szerint 100 drb. 80 kr.-tól 1 frt 80 kr.-ig, 1000 drb. 7 forinttól 17 forintig. Lepényfa (Gleditschia triacanthos) és akác, áthatlan sövény készítésre igen alkalmas, 1—3-évesek, igen nagy készlet (kb. 3 millió). Ennek ára 1000 drb. 2 frt 50 kr.-tól 13 frt-ig. Ujdonságok a fentnevezett gyümölcsnemekből 1 drb. 40—60 kr. Háromszor permetezett szokványminőségű bor- és csemege szőlővessző, teljesen beérett, sima 1000 drb. 3 frt-tól 7 frt-ig, gyökeres 15 frt-tól 20 forintig. Tessék árjegyzéket kéri! (5)

Eladásra kerül őszi és tavaszi szállításra 100.000 drb. rendkívüli szép növéssű gyümölcsfa-oltvány a legjobb fajtákban. Továbbá 20.000 drb nemes rózsa, 500.000 drb szőlővessző. Megrendelést elfogad Zima Ferenc kereskedelmi kertész Békés. Tessék árjegyzéket kéri. (6)

Legjobb minőségű tülevelű, lombfa- és gyümölcs-magvakat, több millió erőteljes, dúsgyökerezetű tölgy, kőris, juhar, éger, Maclura, Gleditschia, akác, luc-, erdei-, fekete-, jegenye-, vörösfenyő-csemetéket, valamint többször iskolázott lombfahangokat, sorfákat, díszfenyőket, **vadgyümölcs-facsemetéket** és egyéb faiskolai cikkeket legjobb minőségben szállít Faragó Béla cs. és kir. udvari szállító Zalaegerszegen. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. (7)

Az Irinyi kertészet, posta Portelek, Szatmár-m., új árjegyzéke gyümölcsfákról, fenyőkről és tujákról érdeklődőknek bérmentve megküldetik. (8)

Pergetett méz. 5 kiló bérmentve fehér 8 korona, sárga 7 korona, Török József méhtelepéről Öcsöd. (9)

Aki szép, jó, olcsó díszfát, díszbokrot, gazdasági fát akar, kérjen árjegyzéket Krebs Zoltántól Szarvason. (10)

Gáspár Antal gyümölcsstelepe Maros-Vásárhelyt ajánl okt. hónapi szállításra **erdélyi zamatos faj-almákat** Arany-pármén, Ananász-renet, Cas-seli renet, Batul, Pónyik, Törökbálint, Páris és más finom renet fajtákból 100 darabonként I. rendű minőségben 5 koronáért, II. rendű választásút 3 koronáért. Az árak egyenként selyem papírba göngyöléssel és gondosan ládába csomagolással, Marosvásárhelyi állomáson frankó ládával és csomagolással értendők. (11)

Kertésznek: azonnal bérbe adom több évre zöldséges-gyümölcsös kertemet. Pöstyén, Jisztel József. (12)

Eladó. Zenta város faiskolájában nagyobb mennyiségű gyümölcsfa, u. m. alma, körte, cseresnye, készlet 10.000 drb; fajták: Korai májusi, Nagyfekete ropogós, Nagylatos, Korai sárga, Meggy: Szentesi 8000 drb, Magyarkajsi; készlet 25.000 drb. 2—3-éves gyönyörű példányok. Őszibarack 4 fajtában. Acer platanoides, Vadgesztenye, Amerikai kőris. Árak: 40 fillér drbonként. Gömb-, pyramis-, pirosakác, Bignonia catalpa á 60 fillér. **Közönséges akác**; készlet 42.000 drb. 4—5-éves fák á 20 fillér. Díszcserjék 20—30 fillér árban. Megrendelések Gallé Viktor városi-kertész címére kéretnek. (13)

Megjelent alulírottak 48.-ik évfolyamú 1908. őszi és tavaszi faiskolai ár- és névjegyzéke, hol mindennemű gyümölcsfák, gyümölcsbokrok, vad csemeték, díszbokrok és fák stb. a legjutányosabb árakban beszerezhetők. Megkeresésre árjegyzékkel készséggel szolgál Kirschner András kertész, faiskola-tulajdonos Kalocsán, (Pest-m.). (14)

Eladó. Margitszegfü palánták 100 drb 6 K. Frimardean óriási árvácska vegyesen 100 drb 5 K. Dísz árvácska vegyesen 100 drb 4 K. „San-remói“ óriás szegfü drbja 60 fillér. Szamóca és saláta palánták 100 drb 2 K. Kaphatók Györky György kertésznél, Aracs, Torontál-m. (15)

Sütni való tököt más néven „patyolat“-bécsi vagy „úri“ tököt nagyobb vagy kisebb mennyiségben is veszünk. Szolid árajánlatok a rendelkezésre álló mennyiség, szállítási és egyéb feltételeik megjelölésével a Tury féle Tojáspótló és Tápszergyár részv. társasághoz, Budapest. VIII., József-körut 8. sz. intézendők. (16)

Eladó gyümölcsfák magas, félmagas, és közép nagyban tenyészteneő hiteles fajokból 60—50—40 fill. Francia óriás **őszibarack** 40 faj á 40 fill. 10) drbonként 10%-ék engedmény. **Vadgyümölcs-csemeték**: körte, alma, Szt. Julien, sajmeggy szemzés alá valók 2—5^m/_m ezre 15 kor. kézben oltásra 6—10^m/_m ezre 20 kor. átültetett 8—15^m/_m száza 3 kor. Óriási folyton termő **málnák** száza 5 kor. **Akác** sorfáknak száza 30 kor. akác csemete 180—200 cm. magas dús gyökézzel száza 20 kor., iskolázásra ezre 10 kor., gyengébbek 5 kor. **Élősövénynek**. „Maclura“ ezre 14 kor. **Gleditschia** elsőrendű ezre 8 kor., másodrendű 5 kor. viszonteladóknak megfelelő engedmény vasút: Szolnok vagy Martfű. Novothny Miklós faskolája Rákócifalva. (17)

Eladó: Rendkívül szépen fejlett, hibátlan, kitünő minőségű, nagy gonddal pincézett alma és körte termés. Almák: Jonathán kilója 40—80 fill., Londoni pepin, Aranypármén, Batul, 40—60 fill., Lángos bibornok, Sikulai, Ponyik 30—40 fill. Körték: Bosc-kobak, Angoulêmei hercegnő, Diel vajkörte, Napoleon-vajkörte, Zefirine Gregoire kilója 36—50 fill., Nelis, Hardempontkörte kilója 50—70 fill., Jozefina kilója 60—80 fillér. A szétküldés 5 kilós postakosarakban, vagy vasúton 10—25 kilós ládákban finom fagyapottal csomagolva utánvét mellett történik. Kivánatra mindenfaj névvel ellátva lesz csomagolva, kilónként 4 fillérrel drágábban. Várady Gábor kir. tszéki bíró nejeánél Máramaros-Sziget, Kertalja-utca. (18)

Eladó. Gyümölcsfákból 3—4 éves szigorúan fajtiszta; alma 35, körte 35, cseresnye 15, meggy 10, kajszai 7, őszibarack 33, szilva 18 fajtában. **Vadcsemeték, Diszfák, cserjék. Tülevelűek és kúszónövények** nagy választékban. 5.000,000 **Gleditschia-csemete**; ezre 5 kor., 2-éves 8 kor. 1.000,000 **Akácfa-csemete**; ezre 12 kor. **Rózsák** 150 fajtában, 1 m.-től 2 m.-ter magasságig 80—120 fill drbja, bokorrózsák nagy választékban drbja 50 fill. **Szőlővesszők** a legjobb bor- és csemegefaj; sima ezre 6—10 kor. Kérjen árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küld a **Gyümölcsészeti Egyesület Baja**. (19)

Prima csemegeméz 5 kiló bérmentve 7 kor. dr. Bajor Lajos méhészetétől Galgahévíz. (20)

Eladó: 200 q. elsőrendű erdélyi csemege-alma, Batul, Ponyik és más fajban, ára q.-ként 24 kor., 100 q. vételnél 10% engedmény. Mintával szolgál Szill Imre kertész, Székelyudvarhely, Boross szeszgyár. (20)

Eladó több százezer drb **Riparia portalis** sima szőlővessző, 55 és 120 centiméter hosszúságban. **Gyökeres** amerikai és hazai szőlővesszők, továbbá fás- és zöldoltványok legjobb fajtákból, **jutányos áron kapható. Csemege-szőlőt** veszek, csakis nagyobb mennyiségekre kérek ajánlatot Saguly Dániel, Nagymaros, Hont-m. (21)

Igen szép dúsgyökerű, alvószemzéssel nemesített 1—2-éves alma, szilva, cseresnye és kajszibarack oltványok, drbja erősség szerint 20—30, igen erősek 40 fill. Fajták: Asztrakáni piros, Jonathán, Őszi piros kálvil, Török-Bálint alma. Ageni, Althan ringló, Barack, Besztercei muskatály, Kirke, Löveni szép, Zöld ringló szilva. Badacsonyi óriás, Korai májusi, Nagy fekete ropogós, Nagyhercegnő cseresnye. Kajszibarack legjobb fajták és ideai alvószemzések. Asztrakáni piros, Jonathán, Őszi piros kálvil. Téli fehér kálvil almából kaphatók drbonként 10 fillérré, Krányecz András kertésznél, Ivánigrád. (Belo-vár-Körös-m.). (22)

Eladó szép fás gyökeres szőlőoltvány, Ezerjó, Mézes fehér, Zöld és Piros vertelini, Zöld Szilváni, Olasz rizling, Chasselas, Muscat Ottonel, Millenium fajtákból. I. oszt. ezre 140 kor., II. oszt. **tökéletesen** összeforradt (csak kisebb hajtású) 70 kor. Kopa József tanító, Modor (Pozsony-m.). (23)

Eladó: 10.000 darab hatéves szépnövésű vadgesztenyefa, 100 darab 30 korona értékben. Városi kertészet, Arad. (24)

Vadgesztenyefák, 6—8 évesek, száza 80 K. 6—8 éves Bignoniák száza 120 K.-ért kaphatók ujnépi uradalomban u. p. Nagykanizsa. (25)

Aki a legszebb, legújabb bokorrózsákból akar, kérjen árjegyzéket Krebs Zoltántól, Szarvason. (26)

Aki szép, erős, olcsó gyümölcsfát akar, kérjen árjegyzéket Krebs Zoltántól, Szarvason. (27)

Kajszinbarackfák 12 fajtaban, másfél méter magas 100 darab 12 korona, 2 méter magas 100 darab 20 korona. **Egres-, Ribizke- Málnatövek** 2–3 évesek 100 darab 5 korona, **Mogyoró-bokrok** 12 fajban 2–2 éves 100 drb 100 korona, 5 éves 100 drb 14 kor. **Mézelő, folyton virágzó akácfák** 1 méter magas 100 darab 5 korona. **Koelreutheria** 100 darab 100 korona. Váczy Jánosnál Apostag (Pest-megye). (28)

Vadrózsa-alanyt ajánlok téli nemesítéshez, szép egyenes, egészséges növényt, dús gyökérrzettel, válogatott példányokban. **Elsőrendű** 150–220 cm. magas 100 drb. 7 kor. 1000 drb. 64 kor. Másodrendű 100–150 cm. magas 100 drb. 5 kor. 1000 drb. 50 korona. Megrendelések megbízható kielégítés folytán kéretnek. **Hradil Jánosné** műkertészete, **Eger**. (29)

Eladó: Fás-zöldoltvány, Nemeszadarka, Kövidinka, Piros-Szlankamenka, Erdei-fehér, Mustos-fehér, Mézes-fehér, Olasz-rizling ezre 140 korona. Chasselas blanc, Chasselas rouge royal, Madelaine angevine, Passatutti, Muscat Ottonel ezre 160 korona. Malaga fehér, Kecskecsesű fehér, Genuai zamatos, Ezeréves Magyarország száza 20 korona. Csabagyöngye száza 40 korona, ezen oltványok első osztályának Riparia portalis alanyon. II. osztályú 60 korona. Zöldoltás 80 kor. Rendeléseket elfogad Lehoczky János kertész, Mezőberény. (30)

Eladó: erőteljes, dús gyökerű és kiváló szépségű fás szőlőoltványok: Olasz rizling, Ezerjő, Mézes fehér, Chasselas, Zöld és piros veltelini, Muscat Ottonel, Kék frankos I. oszt. ezre 130 korona. II. oszt. 60 korona. Ez is tökéletesen összeforrott, csak kisebb hajtással és gyökérrzettel. Kraitz Gusztáv, Modor. (Pozsony m.) (31)

Betöltendő állások és ajánkozások.

Pályázati hirdetés. Hódmezővásárhely törv. hat. joggal felruházott város tulajdonát képező 24 904/1600 hold kiterjedésű gyümölcs fás kertjében üresedésbe jött **kertészi állomásra** a városi tanács 13380/1908. sz. határozata folytán ezennel pályázatot nyitok. A kertész javadalma a következő lesz: 1000, azaz egyezer korona évi fizetés, szabad lakás a kerti épületben, 4-öl tűzifa és a kert fainak nyeséséből lekerülő vékony rözse, mely tüzelő anyagokból azonban a kertész a város tulajdonát képező s téli oltásra használandó melegágyat is fűteni tartozik, továbbá

a kert széles útain termett fűnek díj nélkül felhasználása, kikötötven, hogy a kertész két tehenet tarthat, a legeltetés a kertben egyáltalán meg nem engedtetik, ezenkívül illetményül kapja még a kertben előállított s a város közszükségletére megkívántató famennyiségen túl megmaradó s magánosoknak elárusított mindennemű fa-, bokor, szőlővessző, gyümölcs és szőlő, továbbá a termesztett rózsafák árának 20%-át, átadatik továbbá a kertésznek szabad rendelkezésére virág- és konyha-kertészet céljaira a város által kijelölendő helyen 300 négyszögöl terület. Megjegyztetik, hogy a kertészi állás a szerződéses állások közé tartozik s a szerződés a kertésszel egyelőre három évre kötötik meg, félévi kölcsönös felmondással, a végleges szerződés pedig csak a három évi próbaidő eltelte után fog az illetővel megkötötteni. A kertész teendőit feltüntető szerződési feltételek az érdeklődők által a polgármesteri hivatalnál bármikor megtekinthetők s azok a vidékről pályázni óhajtók részére kívánatra postán megküldetnek. Felhivatnak azért mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, a kertészetben való szakképzettségüket, a magyar nyelv bírást, eddigi foglalkozásukat igazoló okmányokkal és orvosi bizonyítvánnyal felszerelt és sajátkezűleg írott pályázati folyamodásukat a f. évi október hónap 20.-ik napjáig a város polgármesteri hivatalához adják be, illetve küldjék el. A felfogadott kertész állomását a f. év november hónap 1. ig tartozik elfoglalni. (32)

Keresek a likéri (gömör) vasgyári árvaházhoz egy ügyes, megbízható, nőtlen kertmunkást, aki a kertművelésben és gyümölcsfatenyésztésben jártas legyen, arra a növendékeket tanítani is tudja, október 15. belépésre. Fizetése havi 30 korona, lakás, fűtés, világítás, étkezés, mosás és felsőruha. Ajánkozások: Árvaházi Intézőség címére Nyustya-Likérre küldendők. (33)

Keresek egyszerű, szorgalmas kertészt, aki a gyümölcsfatenyésztésben és konyhakertészetben jártas. Haydin Károly, Ipolynyék. (34)

Kertészi vagy főkertészi állást keres december, esetleg január elsejére államhoz vagy nagyobb uradalomba (százalékot is szívesen fogadok), aki a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet 2-éves kertészsegédi tanfolyamát általános jeles eredménnyel végezte, 5 évig mint segédkertész működik, melyről kitűnő bizonyítványai vannak; beszél magyarul, németül és tótul. Katonaviselt nőtlen józanéletű egyén. Oly állásra reflektál, ahol meg is nősülhetne. Cim: Boszák Károly műkertész, Sóbánya Sáros megye. (35)